

**VZDĚLÁVÁNÍ
PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ
PRO VOLNOČASOVÉ AKTIVITY
OSOB SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI**

Olomouc 2007

Univerzita Palackého
v Olomouci

ANALÝZA A KOMPARACE OBSAHŮ OBDOBNÝCH STUDIJNÍCH MODULŮ VE VYBRANÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ÚZEMÍ EU

**Závěrečná zpráva řešení 1. klíčové aktivity projektu
CZ.04.1.03/3.2.15.2/0274**

**VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ
PRO VOLNOČASOVÉ AKTIVITY
OSOB SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI**

Prolog

Kvalitní využívání volného času je nedílnou součástí zdravého životního stylu, který zohledňuje vzájemně prolínající se aspekty fyzického, psychického a sociálního zdraví.

Volný čas přináší fyzický i duševní odpočinek, přináší nejen potenciál pro rozvoj osobnosti, ale i rizika v podobě společensky nežádoucího jednání. Tyto faktory se vztahují nejen na jedince intaktní populace, ale i na osoby se speciálními potřebami. Kvalita péče o jedince se speciálními potřebami se významně zlepšuje především v oblasti vzdělávání, ale jsou zde i rezervy v oblasti další kvality života, kterou představuje volný čas. Tyto skutečnosti evokují nutnost připravit nový typ profesionálního pracovníka orientovaného na spektrum volnočasových aktivit jedinců se speciálními potřebami.

Záměrem projektu Vzdělávání pedagogických pracovníků pro volnočasové aktivity osob se speciálními potřebami je tvorba vzdělávacího modulu, který by v sobě zohledňoval aspekty speciálně pedagogické pohybové aktivity i volný čas. Takto pojatý modul přípravy profesionálního pracovníka není na českých vysokých školách realizován. Vzdělávací instituce se zaměřují na jednotlivé sledované aspekty nebo maximálně na náznaky kombinace obou.

Cílem analýzy bylo zmapovat obsah studijních modulů, které by nesly prvky námi sledovaných aspektů na vysokých školách zemí EU. Smyslem této analýzy je získání co největšího množství relevantních informací k řešenému problému tak, aby bylo možné tyto empirické znaky komparovat pro vytipování atributů budoucího studijního modulu, který bude kompatibilní s vysokými školami v zemích EU.

Za řešitelský tým
Olga Krejčířová

I. část

ANALÝZA A KOMPARACE OBSAHŮ OBDOBNÝCH STUDIJNÍCH MODULŮ VE VYBRANÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČESKÉ REPUBLICE

Obsah

Koncepce garantujících organizací	3
T 1 Seznam sledovaných vysokých škol a univerzit s výběrem fakult	5
T 2 Komparační tabulky	6
T 2 a) Shoda fakult se sledovaným programem (s vlastním – tělovýchovným zaměřením)	6
T 2b) Shoda v programech řešících sledovanou problematiku v rámci programů tělesné výchovy	7
T 2c) Shoda o programech fakult zaměřených na tělesnou výchovu a sporty	8
T 3 Kriteriační ukazatelé jednotlivých fakult	9
T 3a) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Pedagogická fakulta	9
T 3b1) Karlova univerzita v Praze Fakulta tělesné výchovy a sportů	10
T 3b2) Karlova univerzita v Praze Pedagogická fakulta	11
T 3c) Technická univerzita v Liberci Pedagogická fakulta	12
T 3d) Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem Pedagogická fakulta	13
T 3e) Západočeská univerzita v Plzni Pedagogická fakulta	14
T 3f) Ostravská univerzita Pedagogická fakulta	15
T 3g) Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta	16
T 3h1) Masarykova univerzita Brno Pedagogické fakulta	17
T 3h2) Masarykova univerzita Brno Fakulta sportovních studií	18
T 3ch) Vysoká škola Jana Ámose Komenského v Praze Celoškolské pracoviště .	18
T 3i) Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra	19
T 3j1) Univerzita Palackého Olomouc Pedagogická fakulta	20
T 3j2) Univerzita Palackého Olomouc Fakulta tělesné kultury	21
T 4 Programy sledovaných ukazatelů	22
1. Odborné studium Tělesné výchovy	
2. Jiné studium	
3. Volnočasové aktivity	
4. Celkem	
T 5 Předměty sledovaných ukazatelů	24
Graf předmětu sledovaných ukazatelů	24
Oborové studium tělesné výchovy a jiné obory	
Závěr	25

Koncepce garantujících organizací

Státní koncepce garantujících organizací a přípravy dalšího vzdělávání odborníků v oblasti problematiky organizace a řízení volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v ČR legislativně řeší vzdělávání v systému tzv. Regulovaných profesí MŠMT. Tento systém se týká jak pracovníků v zařízeních státních, tak pracovníků ve službách organizovaných z jiných zdrojů.

Legislativa v ČR je v tomto smyslu taxativně vymezena a poměrně přesně formulovaná, podléhá především posouzení akreditačními komisemi MŠMT – jde o vzdělávání univerzitní, které se týká námi sledované oblasti. Další vymezení se týká příslušnosti k univerzitnímu pracovišti, nebo je ohraničeno získáním akreditace v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Toto vzdělávání je na univerzitách a vysokých školách organizačně zajišťováno systémy, které se týkají tohoto typu vzdělávání.

Základním a výchozím zákonem je zákon č. 563/2004 Sb. a navazující předpisy. Pro naše záměry je významná legislativa CDDS (Rada ministrů pro TV a sport zemí EU), která je doporučením pro země EU. Tato legislativní vymezení nejsou u nás významově uplatňována, ale základní předpisy dané zákonem č. 563/2004 Sb. jsou v souladu s vymezeními a normami CDDS.

Soulad s CDDS, je především v oblasti profesní profilace, jak ji vymezuje zákon 563/2004 Sb. Jedná se o následující profesní profily:

- Bakalářská studium – Bc.: vychovatel,
speciální pedagog
pedagog volného času
- Magisterská studium – Mgr.: vychovatel
speciální pedagog
pedagog volného času
vedoucí pedagogický pracovník *)

Návazně na profesní profilaci - jde o regulovaná povolání a činnosti v resortu školství

Návazně na profesní profilaci - je možné získat odbornou kvalifikaci regulovanou MŠMT

Návazně na CDDS: European classification of Sport and Sport related Activities (1997):

- Profese pod číslem 92: rekreační, kulturní a sportovní aktivity
3457: sportovní instruktor, instruktor volného času,
koordinátor volného času

Regulované profese v rámci profilu absolventů vysokých škol vymezují kategoriálně sféry: TV a sport – speciální pedagogika – pedagogika (pedagogika volného času). Prostupnost umožňuje v praxi pouze spojování studijních modulů, často na různých VŠ, což se v praxi ukazuje jako stále obtížné, v profesi pak vznikají jisté problémy při uznávání profesních kompetencí. Ve smyslu našeho projektu není komplexně formulovaná profilace pro obor oblasti volného času s orientací na populace se speciálními edukativními potřebami v rámci sportovních činností.

Přehled systému vzdělávacích institucí v ČR:

1. Vysoké školy A. státní A1. vzdělání univerzitní (Bc., Mgr.)
A2. jiné vzdělání (licence, certifikát)
B. soukromé B1. vzdělání univerzitní (Bc.)
B2. jiné vzdělání (licence, certifikát)
2. Vyšší odborné školy státní (DiS)

3. Střední školy s maturitou (sociální práce, pedagogické školy)
4. Národní institut pro další vzdělávání v Praze (DVPV)

Pro řešení sledovaného úkolu bylo významné zaměření na oba typy vysokých škol, jejichž studijní obory a programy byly podrobeny analýze.

Cílem první fáze uvedené klíčové aktivity bylo na základě studia pedagogické dokumentace a studijních modulů zaměřených na oblast realizace tělovýchovných aktivit osob se zdravotním postižením ve volném čase, na vybraných vysokých školách v ČR. K analýze přispěly i řízené rozhovory s pedagogy vysokých škol.

Stratifikovaný výběr vycházel z několika kritérií:

- zahrnout všechny vysoké školy se specifikací na tělesnou výchovu,
- zahrnout minimálně dvě soukromé vysoké školy,
- využít vysokých škol, kde je možné sledovat i více fakult,
- počet škol minimálně 10, počet fakult minimálně 15.

T 1 Seznam sledovaných vysokých škol a univerzit s výběrem fakult *)

Název	Fakulta	
	očet	Název
Jihočeská univerzita v České Budějovicích		- Pedagogická - Zdravotně sociální
Karlova univerzita v Praze	2	- Tělesné výchovy a sportů - Pedagogická
Technická univerzita v Liberci		- Pedagogická
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem		- Pedagogická
Západočeská univerzita v Plzni		- Pedagogická
Ostravská univerzita		- Pedagogická
Univerzita Hradec Králové		- Pedagogika
Masarykova univerzita Brno		- Sportovních studií - Pedagogická
Vysoká škola Jana Ámose Komenského v Praze ⁺⁾		- Celoškolské pracoviště
Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra ⁺⁾		- Fakulta
Univerzita Palackého Olomouc		- Tělesné kultury - Pedagogická
Celkem fakult v ČR:	5	
Celkem VŠ: 11		

*) Jde o stratifikovaný výběr, kdy primárním kritériem bylo zaměření školy s předpokladem realizace kurikul tělovýchovných aktivit a realizace volnočasových aktivit zdravotně postižených.

⁺⁾ Soukromé vysoké školy

T 2 Komparační tabulky

T 2a) Shoda fakult se sledovaným programem (s vlastním – tělovýchovným zaměřením)

Název fakulty	Název školy a univerzity	P očet	%*)
Fakulta tělesné výchovy a sportů	Karlova univerzita v Praze	1	6,66
Fakulta sportovních studií	Masarykova univerzita Brno	1	6,66
Celoškolské pracoviště	Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra Praha	1	6,66
Fakulta tělesné výchovy	Univerzita Palackého Olomouc	1	6,66

*) 100% tvoří počet všech fakult se sledovanými kurikuly vymezenými v tabulce č.1

Výsledek tabulky je logický, vzhledem k tomu, že ve sledovaném vzorku jsou čtyři vysoké školy zaměřené svou specializací na tělesnou výchovu a sport – je to 100% všech škol, které s tímto zaměřením jsou zastoupeny v ČR. Jiné vysoké školy samostatné zaměření tělovýchovného charakteru nemají, dotýkají se sportovních aktivit okrajově i ve smyslu sledované problematiky volnočasových aktivit osob se zdravotním postižením. Jak dále ukáží výsledky, i přes sportovní zaměření je specifikace volnočasových aktivit zdravotně postižených ve výše uvedených školách, pojmána v kontextu jiných předmětů a nemá samostatné vymezení.

T 2b) Shoda v programech řešících sledovanou problematiku v rámci programů tělesné výchovy

Vysoká škola	Fakulta	Neřeší	Řeší obecně volnočas. aktivity	Řeší zaměřené volnočasové aktivity zdravotně postižených
Jihočeská univerzita České Budějovice	▪ Pedagogická	+	-	-
	▪ Zdravotně sociální	+	-	-
Karlova univerzita Praha	▪ Pedagogická	+	-	-
Technická univerzita Liberec	▪ Pedagogická	+	-	-
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem	▪ Pedagogická	-	+	-
Západočeská univerzita Plzeň	▪ Pedagogická	-	+	-
Ostravská univerzita	▪ Pedagogická	-	+	-
Univerzita Hradec Králové	▪ Pedagogika	-	+	-
Masarykova univerzita Brno	▪ Pedagogická	-	+	-
Vysoká škola Jana Ámose Komenského Praha	▪ Celoškolské pracoviště	+	-	-
Univerzita Palackého Olomouc	▪ Pedagogická	+	-	-

Vysvětlivky:

řeší obecně volnočasové aktivity
řeší zaměřené volnočasové aktivity

Tabulka 2a je zaměřena na vysokoškolská pracoviště, která nemají ve své specializaci samostatnost zaměření na studium tělovýchovných a sportovních aktivit. Z uvedených výsledků vyplývá, že ve sledovaném vzorku neřeší samostatně problematiku volnočasových aktivit v žádné rovině celkem 6 fakult.

Oproti tomu 6 fakult se zabývá obecně volnočasovými aktivitami v rámci svých studijních programů. Žádná z uvedených fakult nemá program ani samostatný předmět speciálně zaměřen na volnočasové aktivity zdravotně postižených. Můžeme ale předpokládat, že vzhledem k tomu, že v rámci studijních programů se objevuje předmět speciální pedagogika mohou být studenti s touto problematikou seznamováni, ale vzhledem k časové dimenzi předmětů velmi okrajově.

T 2c) Shoda o programech fakult zaměřených na tělesnou výchovu a sporty

Vysoká škola	Fakulta	Neřeší	Řeší obecně volnočas. aktivity	Řeší zaměřené volnočasové aktivity zdrav. postižených
Masarykova univerzita Brno	sportovních studií	-	+	-
Karlova univerzita Praha	tělesné výchovy a sportů	-	+	-
Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra Praha	celoškolské pracoviště	-	+	-
Univerzita Palackého Olomouc	tělesné kultury	-	+	-

Vysvětlivky:

řeší obecně volnočasové aktivity
řeší zaměřené volnočasové aktivity

Oproti výsledkům tabulky 2b se může jevit výsledek na fakultách zaměřených na tělesnou výchovu a sport příznivější. Všechny čtyři fakulty řeší v obecné rovině volnočasové aktivity v rámci studií tělesné výchovy a sportu. Na žádné však samostatné programy, které by se zabývaly obsahem a metodikou volnočasových aktivit zdravotně postižených nevyskytují. Vzhledem k situaci, že v programech jednotlivých fakult jsou komponovány studia aplikované tělesné výchovy a speciálně pedagogických postupů, můžeme se i zde domnívat a předpokládat, že v rámci těchto programů jsou studenti seznamováni s možnostmi řešení volného času u zdravotně postižených, ale i zde půjde pouze o okrajovou dimenzi.

T 3 Kriteriační ukazatelé jednotlivých fakult

T 3a) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Odborné studium	Studijní program	Obor	Předmět
	Odborné studium TV	Učitelství TV pro střední	-

tělesné výchovy		školy	
Jiné studium	Učitelství ZŠ	Učitelství pro 1. stupeň ZŠ	- Tělesná výchova
	Neučitelské obory	- Výchova ke zdraví - Arteterapie	- Zájmová činnost
Volný čas	-	-	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích zajišťuje odborné studium tělesné výchovy v bakalářském stupni a v navazujícím studiu magisterském. Žádný z programů těchto stupňů, ale neřeší volnočasovou problematiku v kontextu práce s osobami se zdravotním postižením. V sylabech jednotlivých předmětů a ročníků se objevují odkazy na volný čas. Předmět speciální pedagogika patří předmětům, které jsou zahrnuty v rámci studia jednoho semestru. Můžeme předpokládat, že okrajově je zmíněna specifika práce s osobami zdravotně postiženými, ale jde pouze o rovinu předpokladů.

V oboru učitelství základních škol se studium tělesné výchovy odvíjí z povinného základu, stejně tak je tomu i se speciální pedagogikou. Otázky volného času jsou řešeny v rámci předmětů zaměřených na výchovu v základu oboru pedagogika.

Volnočasová východiska a zájmovou činnost můžeme předpokládat i v učitelském oboru arteterapie, kde mohou být tato témata zahrnuta v obsahu přednášek a cvičení. Na druhou stranu ale v přehledu plánovaných přednášek ve studijním oboru Výchova ke zdraví, námi sledovaná problematika nebyla řešena.

Do analýzy byla zahrnuta i zdravotně sociální fakulta s předpokladem, že některý z jejích předmětů a oborů může být zaměřen jak na oblast práce s osobami zdravotně postiženými, tak na aktivity volného času, případně na kombinaci obojího. Výsledek byl ovšem negativní, zdravotně sociální fakulta nemá žádný obor, který by se věnoval volnočasovým aktivitám - obecně – včetně osob se zdravotním postižením.

T 3b1) Karlova univerzita v Praze
Fakulta tělesné výchovy a sportů

<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
-------------------------	-------------	----------------

Odborné studium tělesné výchovy	-	Tělesná a pracovní výchova	<ul style="list-style-type: none"> - TV a sport zdravotně postižených - Kurz turistiky a sportů v přírodě - Taneční příprava zdravotně postižených - Pedagogiky určené pro jednotlivé druhy postižení - Pracovní výchova - Sociální rehabilitace - Umělecká výchova - Pantomima - Zdravotní tělesná výchova
	-	Tělesná výchova a sport	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagogiky jednotlivých postižení - Management TV a sportu - Oblast ziskového sektoru - Oblast neziskového sektoru
Jiné studium	-	-	-
Volný čas	-	Tělesná a pracovní výchova	<p style="text-align: center;">Specializační kurzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arteterapie - Tanec zdravotně postižených - Muzikoterapie
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

Při analýze vzdělávacích programů Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze jsme se zaměřili na obor tělesná a pracovní výchova, který nabízí v kombinované podobě studijní obor zaměřený na pohybové aktivity osob s postižením. Analýze jsme podrobili devět předmětů, které jsou nabízeny v rámci bakalářských programů a jejichž náplní jsou aktivity určené pro oblast tělesných cvičení zdravotně postižených. V návaznosti magisterského studia uvádíme ještě nabídku tří specializačních kurzů u kterých mohli uvažovat o zařazení volnočasových aktivit.

Absolventi tohoto studia jsou připravováni v oblasti tělesné a pracovní výchovy osob se zdravotním postižením, ale volnočasové aktivity nejsou prioritou studia.

Stejná situace je i u oboru tělesná výchova a sport, kde zaměření na organizaci volnočasových aktivit, v případě oborů management zájmových činností nejsou zahrnuty do studijních programů. Studium je zaměřeno na obory s tělesnou výchovou a vrcholový sport. Problematika sportu zdravotně postižených není v těchto oborech zmiňována.

V rámci centra celoživotního vzdělávání nabízí fakulta 41 typů kurzů a školení, žádný z nich však neřeší námi sledovanou problematiku. V centru služeb jsou nabízena školení a kurzy pro trenéry, ale ve svém obsahu nemají žádnou specifikaci na oblast volnočasových aktivit zdravotně postižených.

T 3b2) Karlova univerzita v Praze
Pedagogická fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Pedagogika	Učitelství pro 1. stupeň ZŠ	- Tělesná výchova - Tělesná výchova pro zdravotně postižené
	Speciální pedagogika	Tělesná výchova a sport v kombinaci se speciální pedagogikou	- Zdravotní tělesná výchova
	-	Zdravotní a tělesná výchova	-
Volný čas	-	-	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

V rámci učitelství pro první stupeň ZŠ je řešena tělesná výchova v povinném učitelském základu. Žádné programy zaměřené na volnočasové aktivity osob se zdravotním postižením nejsou vytyčeny.

Samostatný obor speciální pedagogika je v oblasti tělesná výchova zaměřen pouze do okruhu povinné tělesné výchovy. Jediný předmět, který by mohl svým obsahem spadat do oblasti sportovních činností zdravotně postižených je zdravotní tělesná výchova. Specifika zaměřená na volný čas těchto osob nejsou v programech s tělesnou výchovou vymezena, objevují se pouze ve speciálně pedagogickém a pedagogickém základu.

Obor tělesná výchova a sport v kombinaci se speciální pedagogikou zabezpečují společně dvě fakulty: Pedagogická a Fakulta tělesné výchovy a sportu. Oba obory však řeší své specializace a jejich priority. Tělesná výchova je v obecné rovině programu tělesné výchovy a speciální pedagogika oblast tělesné výchovy pro zdravotně postižené samostatně neřeší. Okrajově se zaměřuje na zájmovou činnost a volný čas v rámci jednotlivých profilových předmětů.

T 3c) Technická univerzita v Liberci

Pedagogická fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Speciální pedagogika	- Spec. ped. pro uč. MŠ a výchovné pracovníky	- Tělesná výchova
Volný čas	Speciální pedagogika	- Speciální pedagogika pro vychovatele - Vychovatelství	- Metodika výchovy mimo vyučování - Metodika zdravotní a tělesné výchovy - Mimoškolní pedagogika
	Pedagogika	Pedagogika volného času -	- Mimoškolní pedagogika - Prožitková pedagogika - Enviromentální výchova a sport
	Pedagogika	Sportovní management -	Mimoškolní pedagogika
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

V rámci oboru sportovní management a pedagogika volného času je studium zaměřeno na prožitkovou pedagogiku, enviromentální výchovu a sport v kontextu hudební a výtvarné tvořivosti. Zaměřenost na populaci se zdravotním postižením není v žádném z programů akcentována, můžeme se pouze domnívat, že v rámci prožitkové pedagogiky jsou některá specifika zdravotně postižených v oblasti sportovních činností zmiňována především vzhledem ke kompenzační účinnosti a rehabilitačnímu dopadu.

V rámci speciální pedagogiky v oborech zaměřenosti na předškolní věk a vychovatele není tělesná výchova ani volnočasové aktivity pro zdravotně postižené vymezována, tyto oblasti jsou v předmětech zahrnuty samostatně, ne ve vzájemném kontextu a pouze okrajově.

Při sledování jednotlivých studijních programů jsme předpokládali možnost zaměřenosti na volnočasové aktivity osob se zdravotním postižením u oboru sociální pracovník penitenciální práce. Tento obor je ale zaměřen primárně do sociální oblasti a námi sledované jednotlivé faktory neřeší.

T 3d)

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Pedagogická fakulta

<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
-------------------------	-------------	----------------

Odborné studium tělesné výchovy	-	Tělesná výchova a sport	-
	-	Vychovatelství s tělesnou výchovou ve formě prezenční i kombinované	-
Jiné studium	Pedagogika	Učitelství pro 1. st. ZŠ se specializací na TV pro 1. st.	- Tělesná výchova
	Pedagogika	Učitelství pro ZŠ pro 2. st. – TV	- Tělesná výchova
	Pedagogika	Učitelství pro střední školy TV	- Tělesná výchova
Volný čas	Pedagogika	Vychovatelství pro speciální zařízení	- Poradenské služby - Poradenská centra - Reeducace a diagnostika
	-	Pedagogika volného času dětí, mládeže a dospělých	- Poradenské služby - Poradenská centra - Reeducace a diagnostika
	-	Speciálně pedagogická asistence	- Poradenství a rehabilitace
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

Analýze bylo podrobeno celkem pět studijních programů s obory s tělesnou výchovou, které by svým obsahem odpovídaly našemu šetření. Z nabízených oborů se však námi sledované problematiky dotýkaly pouze obory dva (vychovatelství pro speciální zařízení – to je ovšem zaměřeno primárně na práci s osobami s poruchami chování a obor pedagogika volného času). Oba tyto obory se sledované problematiky tělesné výchovy a volného času i osob se zdravotním postižením dotýkají, ale nemají samostatné předměty v rámci celého programu. Můžeme předpokládat, že v okruzích, které sledují poradenské služby a poradenská centra je problematika zastoupena, své místo bude mít i v tématických celcích zaměřených na reeducaci.

T 3e)

Západočeská univerzita v Plzni
Pedagogická fakulta

	Studijní program	Obor	Předmět
Odborné studium tělesné výchovy	Tělesná výchova a sport	Učitelství tělesné výchovy	- Mimoškolní TV – - Rekreační, rekondiční, relaxační pohybové aktivity

Jiné studium	Pedagogika	Učitelství pro ZŠ	- Tělesná výchova
Volný čas	-	-	-
Centrum celoř.vzděl.	-	-	-

Tělesná výchova je na této fakultě studována jak v etapě bakalářské, tak i etapě navazující magisterské. Specializační studium tělesné výchovy se zaměřením na vzdělávání oboru tělesná výchova a sport komplexně připravuje studenty k řídicí i odborné činnosti pro oblast volného času. V tomto směru by naše zadání mělo pozitivní ohlas, ovšem v kontextu se zaměřením na zdravotně postižené s žádná specializace neobjevuje.

Obor učitelství tělesné výchovy je všeobecně zaměřen na majoritní populaci. Osoby se zdravotním postižením a specifikace práce v tělovýchovných činnostech ve volném čase zde v žádných programech není uváděna.

Při analýze všech předmětů můžeme konstatovat, že problematika zdravotně postižených v oblasti volnočasových aktivit zde není řešena v žádné zaměřenosti, tedy ani ne v tělesné výchově.

T 3f)

Ostravská univerzita
Pedagogická fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Speciální pedagogika	Speciální pedagogika pro učitelky MŠ a výchovné pracovníky – Bezaprobační obor	- Povinně volitelný předmět ATV
Volný čas	Speciální pedagogika	Vychovatelství s volnočasovým a resocializačním zaměřením – sportovní zaměření	- Aplikovaná TV
	-	Vychovatelství – sportovní orientace	- Aplikovaná TV
	-	Rekreologie – pedagogika volného času	- Aplikovaná TV výběrový předmět (tělesná výchova zdravotně postižených)
Centrum celoř.vzděl.	-	-	-

Pedagogická fakulta Ostravské univerzity má celkem čtyři programy, ve kterých se mohou sledovat námi vymezení ukazatelé. Obor vychovatelství s volnočasovým a resocializačním zaměřením – sportovní zaměření programově využívá volný čas v kontextu předmětu aplikovaná tělesná výchova. Tento předmět je propracován a sleduje volnočasové aktivit osob se zdravotním postižením především v rovině rehabilitace. Pozitivem je užívání

studijní opora, tuto oporu nalezneme i u oboru vychovatelství – sportovní orientace, kde aplikované tělesná výchova má své místo. Je realizována ve třetím ročníku a můžeme předpokládat, že studenti zde navazují na znalosti jak z oblasti volného času, tak ze speciální pedagogiky.

V rámci oboru speciální pedagogika pro učitelky MŠ a výchovné pracovníky je aplikovaná tělesná výchova v rovině povinného volitelného předmětu. Zaměření oboru má ve svém obsahu volnočasové aktivity i možnosti jejich příjmu ze strany osob se zdravotním postižením, je tedy na místě předpoklad, že absolventi tohoto studia jsou schopni pojmát tělovýchovné aktivity osob se zdravotním postižením ve volném čase komplexně. Samostatný předmět, který by plně odpovídal našemu sledovanému záměru, není v programu uváděn.

Čtvrtým analyzovaným programem je obor rekreologie – pedagogika volného času. Aplikovaná tělesná výchova má zde samostatné místo v rámci výběrového předmětu. Vzhledem k zaměření pedagogiky volného času, dá se předpokládat, že okruhy zájmových sportovních činností osob se zdravotním postižením jsou zmiňovány, ale samostatný program nemají.

T 3g)

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Speciální pedagogika	Sociálně výchovná péče o smyslově postižené	Výchovná práce s dětmi, mládeží a dospělými v oblasti - tyflopedické péče - logopedické péče - surdopedické péče
Volný čas	Speciální pedagogika	Výchovná práce ve speciálních zařízeních	Výchovná práce s dětmi a mládeží i dospělými v oblasti - etopedické péče - psychopedické péče - somatopedické péče.
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

Studijní program speciální pedagogika i oba vytyčené obory jsou signifikantní pro speciálně pedagogickou oblast, která umožní analýzu v rámci našeho záměru u osob se zdravotním postižením. Tělesná výchova je v rámci těchto oborů zařazena do povinného základu. Absolventi získávají kvalifikaci pro výchovnou práci s dětmi, mládeží a dospělými, v celé šíři spektra speciálně pedagogické pedagogiky. Je předpoklad jejich uplatnění v různých neziskových organizacích, dá se tedy předpokládat i uplatnění i ve střediscích volného času pro osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k této jejich profilaci by se předpokládalo zařazení

samostatného předmětu, který by volný čas zdravotně postižených v kontextu tělovýchovných aktivit obsahoval. Tento předmět ovšem samostatně zařazen není, můžeme pouze hypoteticky předpokládat, dá se říct, že i oprávněně, že tato problematika je v rámci přednášek a seminářů sledována.

T 3h1)

Masarykova univerzita Brno
Pedagogické fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Pedagogika	- Pedagogické asistentství rodinné výchovy a výchovy ke zdraví - Pedagogické asistentství speciální pedagogiky pro základní školy	-
	Pedagogika	- Učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy	-
		- Učitelství speciální pedagogiky pro základní školy	- Tělesná výchova
Volný čas	Pedagogika	- Speciální pedagogika a volný čas	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

V rámci MU Brno, jsou celkem tři studijní programy ve kterých je možné uvažovat o možnosti zařazení předmětu tělovýchovných aktivit zdravotně postižených ve volném čase. Program pedagogika nabízí obor sociální pedagogika a volný čas, kde jsou prezentovány předměty volnočasových aktivit, ale ne v kontextu tělovýchovných aktivit – o těch se studijní programy zmiňují okrajově, pouze v rámci klasifikace aktivit. O potřebách osob se zdravotním postižením jsou studenti informováni v rámci obecného základu.

Druhý studijní program sleduje jednak obor pedagogické asistentství rodinné výchovy a výchovy ke zdraví a jednak pedagogické asistentství speciální pedagogiky pro ZŠ. V rámci těchto předmětů jsou volnočasové aktivity zdravotně postižených v oblasti tělovýchovných činností zmiňovány pouze z pohledu teorie výchovy a pedagogického základu.

V programu učitelství pro ZŠ, především v předmětu učitelství speciální pedagogiky pro ZŠ je tělesná výchova zařazena do všeobecného základu. Speciální pedagogika patří k profilujícím předmětům a můžeme se domnívat, že témata týkající se volného času jsou uváděna v rámci ostatních předmětů povinného základu. Na těchto vědomostech může absolvent stavět při realizaci činností sportovních aktivit zdravotně postižených ve volném čase. Žádný speciální obor v rámci tohoto programu není vymezen.

T 3h2)

Masarykova univerzita Brno

Fakulta sportovních studií

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	Tělesná výchova a sport	- Sportovní aktivity volného času - Animátor pohybových aktivit	-
Jiné studium	-	-	-
Volný čas	Tělesná výchova a sport	Sportovní aktivity volného času +)	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

+)) Jeden obor, který má ale uplatnění v obou sledovaných kritériích

Fakulta sportovních studií má zařízení v programu tělesná výchova a sport dva obory, které se dotýkají námi sledovaných ukazatelů. Z toho obor sportovní aktivity volného času, můžeme zařadit, jak do specializačního studia tělesné výchovy, tak do vymezení kritéria volný čas. Při bližší analýze ale bylo zjištěno, že tento obor se dotýká pouze dvou ukazatelů: tělovýchovné aktivity a volného času. Zaměřenost na uplatnění těchto aktivit u osob se zdravotním postižením, nebyla nikde zjištěna.

Obor animátor pohybových aktivit se zmiňuje o otázkách volného času a využití tohoto času pro sportovní činnosti u osob se zdravotním postižením velmi okrajově. Žádný obsah se netýká sportovních aktivit osob se zdravotním postižením ve volném času.

T 3ch) Vysoká škola Jana Ámose Komenského v Praze
Celoškolské pracoviště

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Speciální pedagogika	Speciální pedagogika a vychovatelství (BC)	-
	Speciální pedagogika	Vzdělávání dospělých (BC)	-
	Speciální pedagogika	Speciální pedagogika (Mgr.)	-
	Speciální pedagogika	Andragogika (Mgr.)	-
Volný čas	-	-	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

Ve čtyřech studijních programech tělesná výchova nepatří k profilujícím předmětům. Dokonce o ní není v učebních plánech žádný zápis. Obor byl vybrán s předpokladem, že volný čas a jeho klasifikace v rámci tělesné výchovy bude vymezena. Jediný ukazatel, který je zde splněn je oblast speciálně pedagogická. Volný čas je zmiňován okrajově. V rámci v programu

vzdělávání dospělých není žádný předmět, který by směřoval do oblasti volnočasových aktivit zdravotně postižených.

Oba magisterské obory jsou v zaměření speciálně pedagogické, ale obsahově nezasahují do oblasti zdravotně postižených a jejich volnočasových aktivit v rámci tělesné výchovy.

T 3i) Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	Tělesná výchova a sport	Sportovní a kondiční specialista -	- Tělocvičné aktivity pro zdravotně postižené
Jiné studium	-	-	-
Volný čas	-	Sportovní a volnočasový pedagog	- Aktivity ve volném čase pro populaci zdravotně postižených
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

V rámci VŠ Palestra Praha jsou nabízeny dva obory, které mohou potencionálně souviset s námi sledovanou problematikou. Obor sportovní a kondiční specialista má v kurikulu zahrnutu oblast tělocvičných aktivit pro zdravotně postižené. Ve výčtu předmětů jsme však nenalezli speciálně pedagogický obsah ani předměty aplikované tělesné výchovy.

Sportovní a volnočasový pedagog má široké uplatnění v zařízeních pro aktivity ve volném čase především pro intaktní populaci, ale také i pro osoby se zdravotním postižením. Při bližší analýze však v obsahu má obor pouze obecný základ speciální pedagogiky – (rozsah 12 kreditů, ale studenti si vybírají kurzy v rozsahu 6 kreditů). Můžeme tedy i uvažovat, že zaměřenost na zdravotně postižené nemusí v rámci vybraného kurzu studenti obsáhnout.

T 3j1) Univerzita Palackého Olomouc
Pedagogická fakulta

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	-	-	-
Jiné studium	Pedagogika	Učitelství pro 1.stupeň ZŠ a SPP	- Tělesná výchova
	Speciální pedagogika	- Speciální pedagogika pro výchovné pracovníky	- Úvod do metodiky zájmové činnosti
		- Speciálně pedagogická andragogika	- Komplexní služby pro zdravotně postižené
Volný čas	-	-	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

V rámci učitelství pro 1. st. ZŠ je tělesná výchova zařazena do učitelského základu, specifikace na volnočasové aktivity a zdravotně postižené je zařazována okrajově.

Studijní programy a obory speciální pedagogiky jsou garantem uplatnění speciálně pedagogických postupů i v oblasti realizace tělesné výchovy pro první stupeň ZŠ a SPP.

Ve směru našeho zájmu jsou dva obory. V první řadě je to speciální pedagogika pro výchovné pracovníky, kdy je realizován předmět úvod do metodiky zájmové činnosti, v jehož obsahu jsou zájmové činnosti osob se zdravotním postižením z hlediska tělovýchovné zaměřenosti, ovšem pouze v rovině klasifikace těchto činností. V druhé řadě jde o speciálně pedagogickou andragogiku, především v rámci předmětu komplexní služby, který je zařazen ve všech ročnících, v obsahu se objevují i centra volného času se sportovním a tělovýchovným zaměřením a činnosti osob se zdravotním postižením. Bližší analýza a anotace těchto předmětů však ukazuje, že jde pouze o okrajovou část celé problematiky.

Středisko celoživotního vzdělávání má celou řadu programů, které se týkají jak oblasti volného času, tak oblasti speciálně pedagogických činností s osobami se zdravotním postižením. Žádná oblast však nezasahuje jednotu obsahů týkajících se realizace tělovýchovných činností ve volném čase osob se zdravotním postižením.

T 3j2) Univerzita Palackého Olomouc
Fakulta tělesné kultury

	<i>Studijní program</i>	<i>Obor</i>	<i>Předmět</i>
Odborné studium tělesné výchovy	Tělesná výchova a sport	- Aplikovaná tělesná výchova	- Tělesná výchova osob se zdravotním postižením
Jiné studium		-	-
Volný čas	Rekreologie	- Management volného času a rekreace - Pedagogika volného času ⁺⁾	-
Centrum celoř. vzděl.	-	-	-

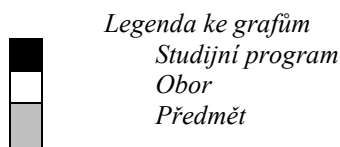
⁺⁾ Oba dva programy a obory splňují kritéria jak specializačního studia TV, tak volného času

Na Fakultě tělesné kultury je studován obor Aplikovaná tělesná výchova, které ve svém obsahu sleduje specifika a problematiku tělovýchovných činností osob se zdravotním postižením. Volný čas v rámci těchto aktivit a u cílové skupiny je zařazen do obsahů, ale je spíše doplněním základních poznatků.

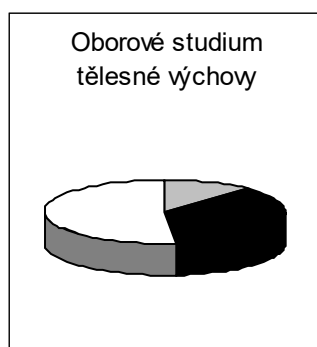
Zaměřenost na volnočasové aktivity především v rámci tělovýchovných činností, ale i ostatních je dána předměty programů rekreologie, kdy dominantními jsou z pozice našeho zájmu obory pedagogika volného času a management volného času. Oba tyto obory sledují primárně kritérium tělovýchovné a volnočasové, kontext s osobami se zdravotním postižením je pouze zakomponován v některých tezích okrajově.

T 4 Programy sledovaných ukazatelů

	Oborové studium tělesné výchovy	Jiné obory	Volnočasové aktivity	Celkem
	Počet	Počet	Počet	Počet
Studijní program	4	18	9	31
Obor	12	17	14	43
Předmět	17	19	28	64

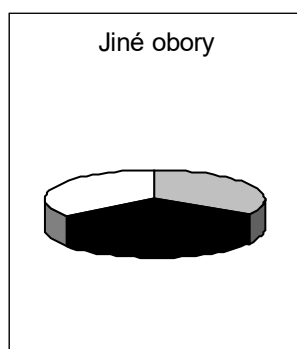

Graf č. 1

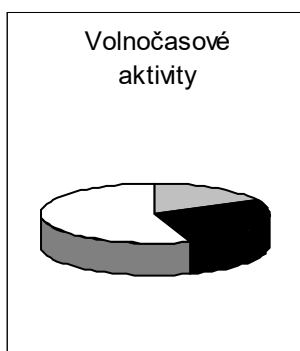
V rámci oborového studia tělesné výchovy jsme při analýze zjistili 4 studijní programy, které měly ve svém obsahu námi sledovanou problematiku. Jednotlivých oborů studia bylo 12 a předmětů, které se dotýkaly jak volného času, tak edukace osob se zdravotním postižením bylo v rámci uvedených oborů a programů celkem 17. Tento výsledek vzhledem k předpokladu, že těžiště oborového studia bude na fakultách specializovaných na tělesnou výchovu se může jevit jako poměrně pozitivní. Potvrdit bychom to mohli, pokud by programy námi sledované ukazatele řešily komplexně. Jednotlivé předměty jsou však v samostatné dimenzi a výsledky ukázaly, že komplexně jsou zahrnuty v tématických celcích pouze okrajově.

Graf č. 2

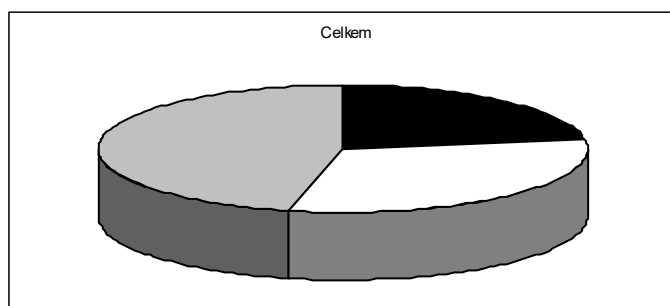
V rámci sledování jiných oborů specializačně nezaměřených na tělesnou výchovu. Tento předmět je v rámci kurikul zahrnován do společného základu. Nalezneme oproti oborovému studiu TV nepoměrně vyšší počet studijních program (více než 4x). Zdůvodnění jednoznačně vyplývá ze zařazení tělesné výchovy do většiny kurikul učitelských oborů. Obdobný počet jako programů, můžeme sledovat i ve studijních oborech a vyrovnány jsou i předměty, které se dotýkají sledované problematiky. Nejvíce těchto předmětů se dotýká speciální pedagogiky, která v současnosti k povinnému základu studia patří také téměř ve všech kurikulech. Můžeme zde sledovat i spojení předmětů tělesné výchovy a speciální pedagogiky i spojení takto koncipovaných oborů.

Graf č. 3

Vzhledem k tomu, že výstupem projektu by měl nově koncipovaný obor, zaměřený na volný čas a jeho využití osobami se zdravotním postižením v rámci sportovních aktivit, byl ukazatel volnočasových aktivit signifikantním kritériem. Výsledky ukázaly, že studijní programy s touto tematikou jsou v průměru jiných ukazatelů, statistická odlišnost v oborech se nejeví tak propastná. Významná odlišnost od studia TV a jiných oborů, je ale v předmětech, kterých bylo zjištěno v této oblasti 28. Tento výsledek může být pozitivní v rovině edukace, kdy se ukazuje potřebnost zaměřenosti na volný čas, ale pro náš záměr chybí kontext s ostatními sledovanými ukazateli.

Graf č. 4

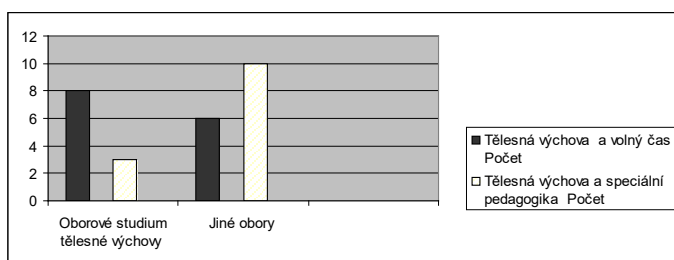
Uvedený graf sumarizace je ukazatelem vztahu mezi programy obory a předměty mezi jednotlivými kritérii. Pro další analýzu je významný výsledek 64 předmětů, které se dotýkají jednotlivých kritérií. Je celkem logické, že předmětů bude více než oborů, protože námi sledovaná kritéria jsou 3 (osoby se zdravotním postižením, volný čas a tělovýchovné aktivity). Poměr mezi programy a obory není tak významný, protože v rámci studijních programů jsou realizovány různé obory. Další skutečností, která podporuje tuto naši úvahu, je různý stupeň prezentace – ta je závislá i na úrovni zpracování kurikul (STAG, kreditní systém atd.).

T5 Předměty sledovaných ukazatelů

	Tělesná výchova a volný čas		Tělesná výchova a speciální pedagogika		Celkem	%
	Počet	% ⁺⁾	Počet	% ⁺⁾	Celkem	⁺⁾
Oborové studium tělesné výchovy	8	12,50	3	4,68	11	17,18
Jiné obory	6	9,37	10	15,62	16	25,00
Celkem	14	21,87	13	20,30	27	42,18

⁺⁾ Z pohledu všech analyzovaných předmětů: 100% = 64 předmětů

Graf č. 5

Analýza v rámci předmětů sledovaných ukazatelů, byla zaměřena na kurikula s obsahem tělesná výchova a volný čas, kde v rámci oborového studia tělesné výchovy bylo realizováno 12,50 % všech předmětů (z 64 uváděných v tabulce č. T4). Jiné obory mají tuto kombinaci v procentu nižším – 9,37 %. Výsledek ve prospěch oborového studia tělesné výchovy je zdůvodnitelný i zaváděním oborů rekreologie a volný čas, studovaných na fakultách s tělovýchovným zaměřením.

Druhé kritérium sledovalo spojení oboru tělesné výchovy se speciální pedagogikou. V rámci tělesné výchovy jsou realizovány pouze tři předměty, což činí 4,68 % z celkového počtu předmětů. Nižší výsledek oproti kombinaci s volným časem je vysvětlitelný právě výše zmíněnými obory rekreologie. Vyšší výsledek je naopak u jiných oborů – zde můžeme uvažovat, že je to důsledek speciálně pedagogické profilace na fakultách a zařazení těchto předmětů do povinného základu.

V celkovém součtu je ale poměr předmětů uvažovaných ve spojení s tělesnou výchovou v zaměření na volný čas a speciální pedagogiku vyrovnaný, liší se od sebe o 1,50 %. Pokud se zaměříme na celkový sumář všech předmětů bez ohledu na skutečnost jestli patří k oborovému studiu tělesné výchovy, nebo jsou studovány v rámci jiných oborů, jsou sledované předměty (volný čas a speciální pedagogika) s kombinací TV zastoupeny ve 42,18 %. Tento výsledek blízký se polovině všech předmětů sledovaných ukazatelů – i mimo rámec s TV se může ukazovat jako fakt pozitivní. Může nás opravňovat k závěru, že existuje předmětová základna pro nově koncipovaný předmět, který bude výstupem projektu. Na druhou stranu ovšem musíme konstatovat negativní stanovisko, které spočívá ve zjištěné situaci, že žádná vysoká škola nemá kurikula, která by vymezovala programové studium kombinace tělesná výchova - osoby se - zdravotním postižením - volnočasové aktivity.

Závěr

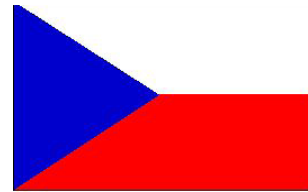
Ukazatel: **Tělesná výchova + volný čas + speciální pedagogika**

**V žádném sledovaném subjektu se
nevyskytuje**

Uvedený výsledek získaný z analýzy ukazuje na oprávněnost vytvoření studijního programu, který v rámci vysokoškolské přípravy chybí. Pro autory vzdělávacího programu získaný výsledek vytyčuje novou dimenzi celé práce, protože není možné se opřít o zkušenosti z studia koncipovaného ze tří sledovaných komponentů. Autoři budou originální a na jejich zkušenostech budou stavět další následovníci při tvorbě kurikul.

Univerzita Palackého
v Olomouci

II. část

ANALÝZA A KOMPARACE OBSAHŮ OBDOBNÝCH STUDIJNÍCH MODULŮ VE VYBRANÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH ZEMÍ EU

Obsah

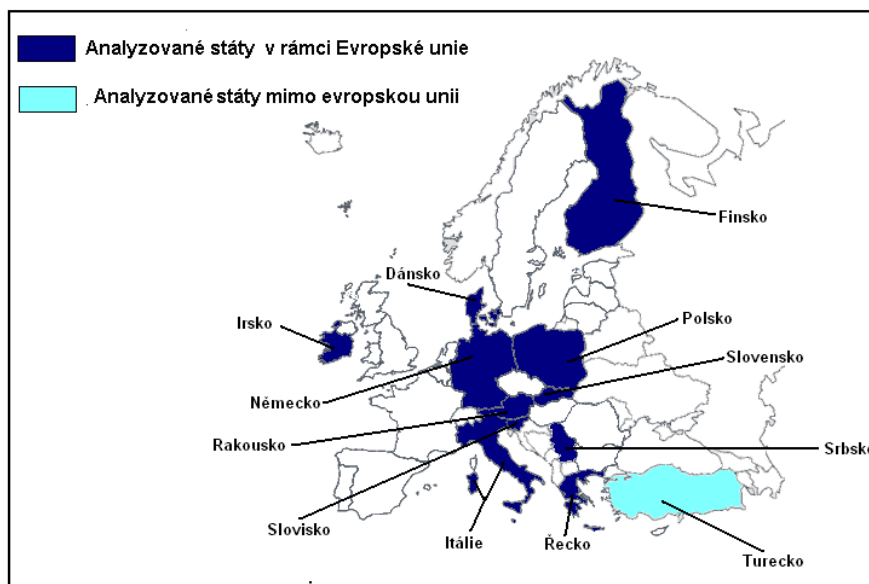
Úvod (*O. Krejčířová*)

- 1 **Východiska analýzy** (*O. Krejčířová*)
- 2 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Dánsku** (*Z. Janečka*)
 2. 1 The Danish University of Education
 2. 2 Dánský školský vzdělávací systém a jeho jednotlivé stupně
- 3 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami ve Finsku** (*S. Panská*)
 3. 1 Univerzita v Jyvaskyla
- 4 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Irsku** (*O. Ješina*)
 4. 1 Systém vysokoškolského vzdělávání
 4. 2 Vysoké školství
 4. 3 Historická východiska vzdělávání osob se speciálními potřebami
 4. 4 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volného času osob se speciálními potřebami v Irsku nebo podobných (příbuzných) oborů.
 4. 5 Bakalářské studium
 4. 6 Uplatnění absolventů
- 5 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Itálii** (*H. Válková*)
 5. 1 SUISM Torino
 5. 2 Univerzita Deglistudi di Cagliari
- 6 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Německu** (*O. Krejčířová*)
 6. 1 Vysoké školství
 6. 2 Philipps – Universität Marburg
 6. 3 Závěr
- 7 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Polsku** (*V. Karásková*)
 7. 1 Vysokoškolské vzdělávání v Polsku
 7. 2 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział studiów edukacyjnych
 7. 3 Akademia wychowania fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu
- 8 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Rakousku** (*V. Jůva*)
 8. 1 Universität Innsbruck
 8. 2 Profil absolventa oboru
- 9 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Řecku** (*O. Krejčířová*)
 9. 1 Aristotle University of Thessaloniki
 9. 2 University of Athens
 9. 3 Democritus University of Thrace
 9. 4 University of Thessaly
- 10 **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami ve Slovensku** (*O. Krejčířová*)
 10. 1 Univerzita Komenského v Bratislavě
 10. 2 Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica
 10. 3 Pedagogická Fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
 10. 4 Prešovská univerzita

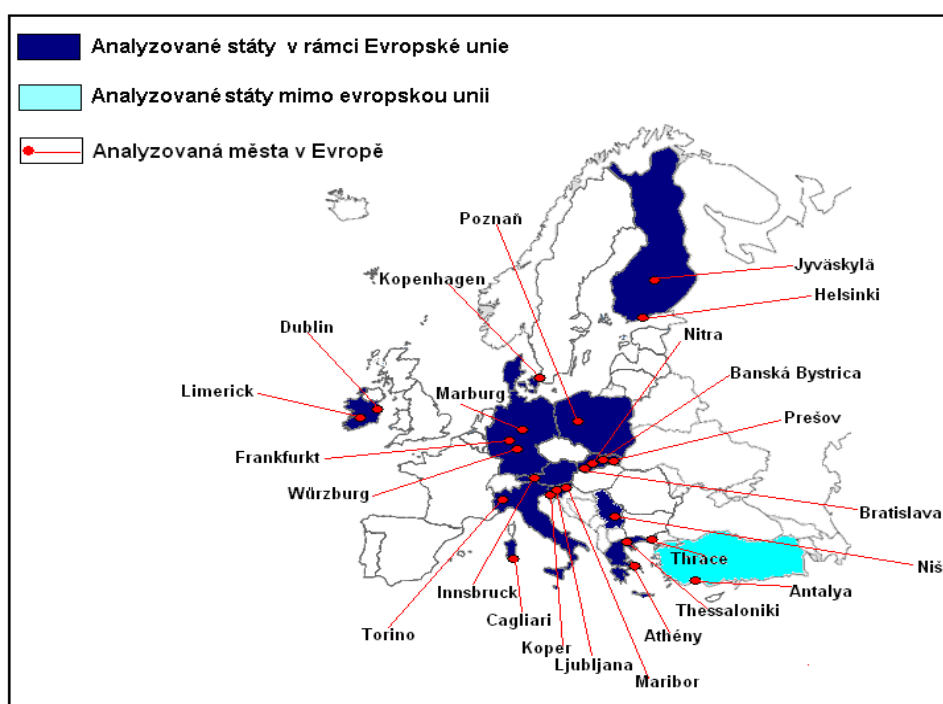
- 11** **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami ve Slovinsku** (*J. Wittmannová*)
- 11.1 Struktura vzdělávacího systému
 - 11.2 Univerza v Ljubljani (Univerzita v Ljublani)
 - 11.3 Univerza v Mariboru (Univerzita Maribor)
 - 11.4 Univerza na Primorskem (Univerzita Promorska)
 - 11.5 Mezinárodní aktivity
 - 11.6 Vzdělávání odborníků v oblasti senioři a pohybové aktivity
- 12** **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Srbsku** (*H. Válková*)
- 12.1 Univerzita v NIŠ
 - 12.2 Undergraduate program – Bc.
- 13** **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Turecku** (*J. Kopřivová*)
- 13.1 Akdeniz Üniversitesi
- Závěr** (*O. Krejčířová*)

1 Východiska analýzy

Primárním východiskem analýzy byl plán sledování zařazení obdobných vzdělávacích modulů v jednotlivých zemích EU tak, aby bylo pokryto co nejširší spektrum těchto států. V tomto kontextu ale musela být respektována i kapacita řešitelského týmu. Uvedená mapa ukazuje na rozložení sledovaných států a příslušných vzdělávacích institucí, které byly analýze podrobeny. Šlo celkem o 11 států a jeden stát (Turecko), který sice nepatří k členským státům EU, ale připravuje se ke vstupu.

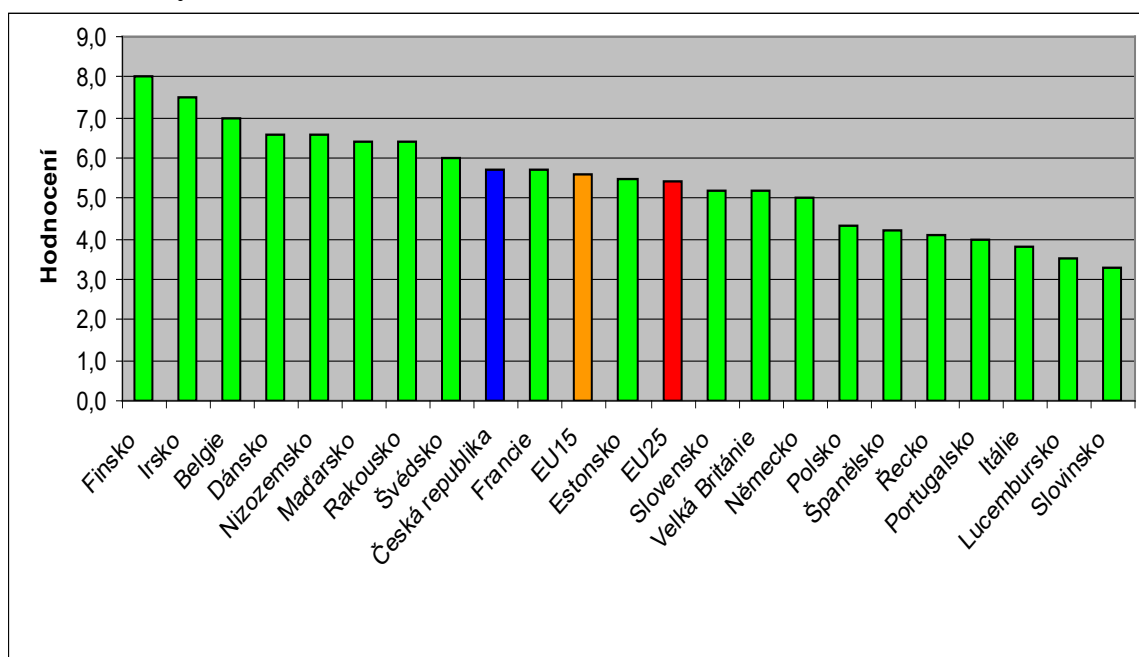
Poměr analyzovaných států vůči aktuálnímu stavu členských států EU je 11 : 27. Domníváme se, že počet který byl podroben analýze nás opravňuje k zobecňujícím závěrům, které napomohou k tvorbě modulu v našich podmínkách ve shodě s obdobnými moduly v zemích EU. Uvedený počet 11 + 1 sledovaných států je posílen počty vysokých škol, kde byly obdobné moduly analyzovány. V tomto smyslu je počet sledovaných škol vyšší a získané výsledky jsou tím posíleny. Byly sledovány vysoké školy celkem ve 24 městech (počítáme i Turecko).

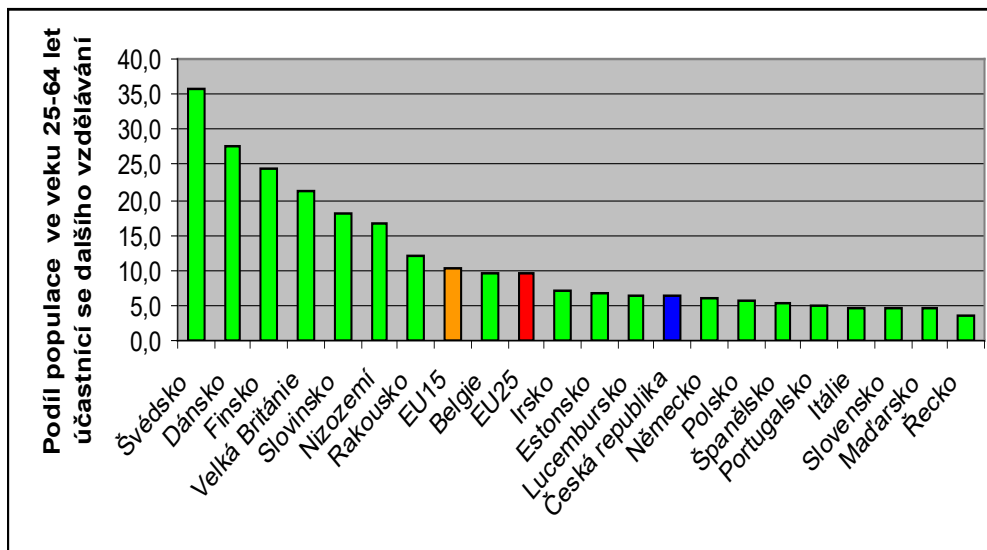
V některých státech bylo sledováno více vysokých škol, což vyplývá z uvedeného výsledku. Zastoupení vysokých škol jednotlivých států je následující:

- * Polsko – 1 vysoká škola
- * Slovensko – 5 vysokých škol
- * Rakousko – 1 vysoká škola
- * Srbsko – 1 vysoká škola
- * Řecko – 3 vysoké školy
- * Slovinsko – 3 vysoké školy
- * Itálie – 2 vysoké školy
- * Německo – 3 vysoké školy
- * Dánsko – 1 vysoká škola
- * Finsko – 2 vysoké školy
- * Irsko – 2 vysoké školy

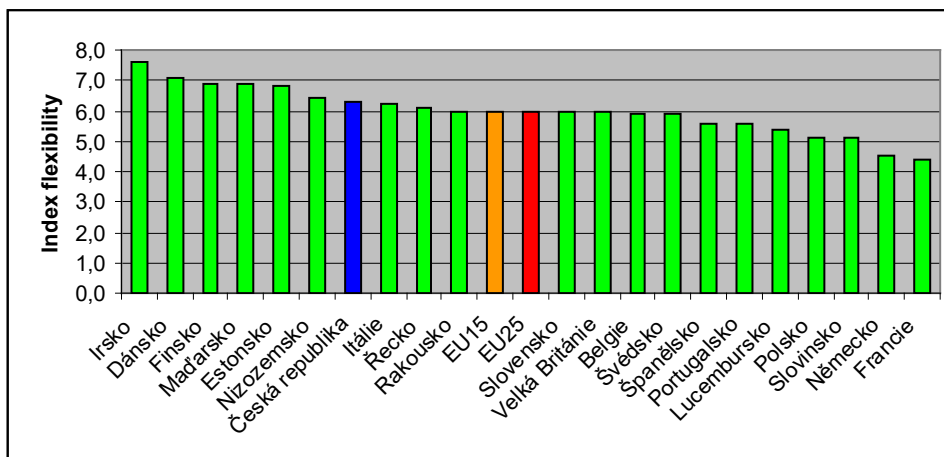
Kvalita vysokoškolského vzdělávání v zemích EU

Podíl dospělé populace na dalším vzdělávání v zemích EU (2004)

Flexibilita populace v zemích EU

Flexibilita populace ČR zaznamenala od roku 2003 poměrně solidní růst a přesunula se ze spodních pozic žebříčku srovnávaných zemí na přední místa.

Vývoj počtu studentů na vysokých školách v letech 1996/1997-2004/2005 v ČR

Rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Studenti celkem	166 123	177 723	187 148	198 961	209 298	223 008	248 756	274 192	282 958

Zdroj: Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2004

2 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Dánsku

Vysokoškolská příprava (Higher education in Denmark)

Dánský systém vysokoškolského vzdělávání je zabezpečován na následujících třech typech institucí:

a) Akademie profesního vzdělávání (Academies of professional education)

Nabízí dvouletý akademický profesní program v oblastech technologií, ekonomiky a IT. Výuka je koncipována jako teoreticko praktická. Ukončena je obhajobou projektu.

b) Vysoké školy (Colleges)

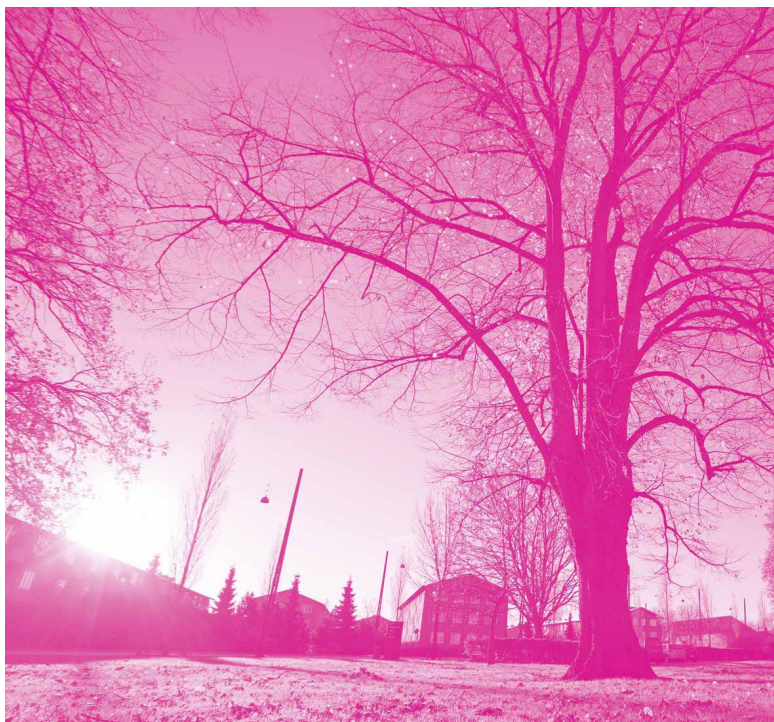
Nabízí tří až čtyřleté studium v bakalářských programech v oblastech obchodu, školství, strojírenství, zdravotnictví apod. Je to teoreticko praktické studium zakončené bakalářským projektem. V systému colleges je zapojeno 100 škol.

c) University (Universities)

University mají povinnost jak pedagogickou tak výzkumnou. Podle typu jsou specializované (13 univerzit) nebo multifakultní (12 univerzit). University nabízí bakalářské, magisterské a PhD. Multifakultní univerzity nabízí programy vzdělání v oblastech strojírenství, pedagogiky, veterinární medicíny, zemědělství, farmacie, ekonomie ap. Specializované univerzity zabezpečují výuky v oblastech umění, hudby, architektury ap.

2.1 The Danish University of Education

Kontakt: The Danish University of Education, Tuborgvej 164, 2 400 Copenhagen NV
www. Dpu.dk

DPU je moderní Dánskou vzdělávací institucí poskytující vzdělání v oblasti pedagogického vzdělávání na všech úrovních (Bc, Mgr. a Ph.D.). včetně výzkumu. Vznikla v červnu 2000 fúzí The Royal Danish School of Educational Studies, The Danish National Institute for Educational Research, Danish School of Advanced Pedagogy a Danish National Centre for Technology-Sported Learning.

Má následující katedry:

- 4) Katedra filosofie vzdělávání
- 5) Výzkumné centrum
- 6) Laboratoř učení

- 1) Katedru pedagogické psychologie
- 2) Katedra pedagogické sociologie
- 3) Katedra pedagogické antropologie

Problematikou výchovy a vzdělávání osob se speciálními potřebami se zabývají dvě katedry – pedagogické psychologie a sociologie.

Katedra pedagogické psychologie (The Department of educational Psychology)

Zabývá se otázkami diversity ve společnosti, psychologickými otázkami v souvislosti s výchovně vzdělávacím procesem včetně osob se speciálními potřebami. Výukové a výzkumné zaměření katedry je zaměřeno do oblasti vzdělávání v raném dětství, na vzdělávání osob se speciálními potřebami a na rozvoj testových metod.

Katedra pedagogické sociologie (The Department of educational Sociology)

Řeší otázky významu sociálních faktorů jako identita, mobilita, sítě vzdělávacích institucí a otázky vzdělávání a péče. Všechny tyto otázky řeší v konkrétní sociálním kontextu. Dvě oblasti, které mají specifickou pozornost jsou organizace vzdělávání pro mládež se speciálními potřebami a cílové kompetence ve vzdělávání v pečovatelské službě a rezidenční péči. Hlavními výzkumnými oblastmi jsou vzdělávání a sociální politika, srovnávací pedagogika. Oblast volnočasových aktivit zdravotně postižených dětí však v rámci vzdělávacích institucí není řešen.

University of Copenhagen

Faculties: Health Sciences, Humanities, Law, Science, Social Sciences, Theology
Postbox 2177, 1017 Kbh. K
www.ku.dk

Aarhus University

Faculties: Arts, Health Sciences, Science, Social Sciences, Theology, Business
Ndr. Ringgade 1, 8000 Århus C
www.au.dk

University of Southern Denmark

Faculties: Health Sciences, Humanities, Science and Engineering, Social Sciences
Campusvej 55, 5230 Odense M
www.sdu.dk

Roskilde University

Faculties: Humanities, Natural Sciences, Social Sciences
Postbox 260, 4000 Roskilde
www.ruc.dk

Aalborg University

Faculties: Engineering and Science, Humanities, Social Sciences
Postbox 159, 9100 Aalborg
www.auc.dk

Technical University of Denmark

Bygning 101 A, 2800 Lyngby
www.dtu.dk

The Royal Veterinary and Agricultural University

Bülowsvej 17, 1870 Frederiksberg
www.kvl.dk

The Danish University of Pharmaceutical Sciences

Universitetsparken 2, 2100 Kbh. Ø
www.dfh.dk

Copenhagen Business School

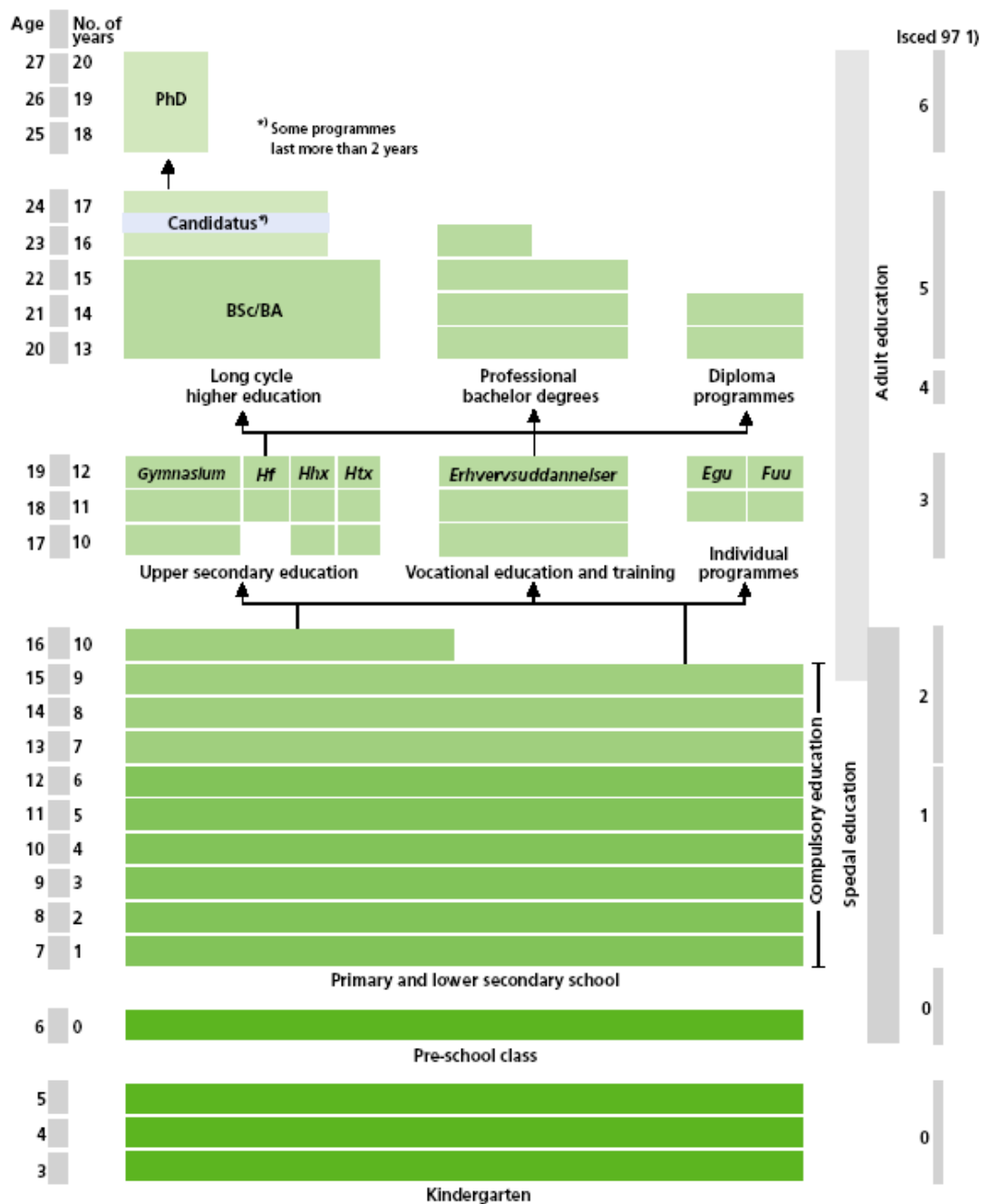
Faculties: Business Administration, Modern Languages
Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg
www.cbs.dk

The Aarhus School of Business

Faculties: Business Administration, Modern Languages
Fuglesangs Allé 4, 8210 Århus V
www.asb.dk

The Danish University of Education

Emdrupvej 101, 2400 Kbh. NV
www.dpu.dk

1) Isced – International Standard Classification of Education – classification of educational levels developed by Unesco.

2.2 Dánský školský vzdělávací systém a jeho jednotlivé stupně

Předškolní výchova (Pre school class)

Základní školství (Obligatory School Education)

- Primary
- Secondary

Profesní a odborná příprava (Vocational training)

- Vocational colleges
- Technical colleges
- Business colleges
- Social and Health Colleges
- Labour Market Training Centres

Vzdělávání dospělých (Adult learning)

- Folk High Schools
- Day Hight Schools
- Adult Learning Centres
- Danish Language Centres
- Association of Danish Folk High school

Vysokoškolské vzdělání ukončené diplomem

- Universities - Bachelor, Master and PhD
- University Colleges, Centres for Higer Education - Profesional bachelor and Diploma programmes
- Akademie - Academie of profesional Bachelor and Diploma programmes 2 až 2^{1/2}leté akademické programy

Předškolní a školní vzdělávání v Dánsku

V lednu 2006 byla vydána statika za školní rok 2005/2006, kde se konstatovalo, že do vzdělávacího systému bylo zařazeno 690 825 žáků na prvním a druhém stupni základních škol.

Předškolní vzdělávání - tři různé typy institucí:

- denní jesle pro děti do	3	let
- školka	3-7	let
- soukromá předškolní zařízení	3-7	let

Povinné školní vzdělávání

Povinná školní docházka je povinná nečastěji mezi 7-16 rokem věku. Nemusí být však absolvována pouze ve státních školách. Vedle nich mohou poskytovat základní vzdělání i soukromé školy nebo může být výuka realizována i v rodině za zákoně daných podmínek. Mnohé základní školy v Dánsku nabízí i nepovinné předškolní vzdělání a dobrovolnou 10 třídu.

Počet dětí ve třídě nesmí překročit 28 žáků. Ve šk. roce 2005/2006 byl průměrný počet žáků ve třídě 19,6 žáka.

Kurikulum (Foleskole) pro školy základního vzdělávání (státní školy, soukromé školy) tvoří tři bloky povinných předmětů:

- 1) Humanitní předměty (Humanities)
- 2) Výchovy (Practical/art)
- 3) Společensko vědní disciplíny (Science)

ad1) Humanitní předměty (Humanities)

- Dánštinu ve	všech ročnících
- Angličtinu ve	3-9 ročníku
- Náboženství ve	3-9 ročníku
- Historii ve	3-9 ročníku

- Základy společenské výchovy v 8-9 ročníku	
ad 2) Výchovy (Practical/art)	
- Tělesná výchova ve	všech ročnících
- Hudební výchova v	1-6 ročníku
- Výtvarná výchova v	1-5 ročníku
- Pracovní výchova má následující oblasti:	4-7 ročníku
ad 3) Společensko vědní disciplíny (Science)	
- Matematiky v	1-9 roč.
- Věda a technologie v	1-6 roč.
- Geografie v	7-9 roč.
- biologie v	7-9 roč.
- fyzika a chemie v	7-9 roč.

Efterskole - jsou navazující školy poskytující základní vzdělání v 8 a 9 třídě základní školy. Obvykle jsou to soukromé školy. Poskytují vedle povinného základu i řadu předmětů z oblasti sportu, hudby, umění a dalších oblastí. Existují i základní školy pro cizince (Primary and lower secondary education for foreigners).

Navazující středoškolské vzdělání (Upper secondary) od 16 do 19 let

Všeobecně vzdělávací školy

Odborné školy

Středoškolské vzdělávání je organizováno ve třech následujících oblastech:

- všeobecně vzdělávací (General Upper Secondary School)
- technická a ekonomická (Technical and Commer Upper Secondary Schoul)
- profesní (Vocation Education and Training)

Stupeň hodnocení dosaženého vzdělání se hodnotí jako stupně A, B, C. S tím, že A je nejvyšší stupeň. Všeobecně vzdělávací a technické školy jsou zařazeny do stupně A a B.

Gymnasium - tříleté studium zaměřené na přípravu na navazující vysokoškolské studium. Základ kurikula tvoří povinné předměty: biologie, dánština, angličtina, geografie, historie a základy společenských věd, tělesná výchova. hudební výchova, náboženství, matematika, psychologie a sociologie, chemie, výtvarná výchova a volitelné předměty: další jazyk, astronomie, počítače, design, dramatická výchova,

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí zdravotně postižených

Před rokem 1969 byla většina dětí se zdravotním postižením včetně kombinovaných postižení umístěna ve speciálních zařízeních. Tyto zařízení byly segregované a mnohdy velmi daleko od stálého bydliště dětí.

V květnu 1969 ne základě tlaku rodičů a odborné veřejnosti přijal Dánský parlament rezoluci o reformě základního školství. Děti se zdravotním postižením mohou být zařazeny do běžných škol pokud to podmínky školy a rodiny dovolí.

První pokusy o zavedení integrace probíhaly v průběhu 60 a 70 let. Byly vytvořeny regionální centra, která byla součástí běžných základních škol, ve kterých se zřizovaly speciální třídy. Nicméně řada dětí s těžšími stupni postižení byla vzdělávána v segregovaných speciálních školách. Zejména a u zrakově postižených však vyvstával problém naplnění speciální třídy. Proto tyto děti začaly být umísťovány do běžných tříd. Obdobně se přistupovalo i k dětem tělesně postiženým. Brzy se ukázalo, že tato cesta je jak z hlediska odborného i ekonomického plně funkční. V průběhu 70 let bylo do speciálních škol umísťováno stále méně dětí se zdravotním

postižením a segregované vzdělávání bylo nahrazeno integrovaným vzděláváním ve speciálních nebo běžných třídách základních škol.

V roce 1980 na základě rozhodnutí vlády o poskytování speciální péče včetně oblasti vzdělávání, (předškolní vzdělávání od 0-6 let, a povinná školní docházka 6/7-16/17) se předškolní a povinná školní docházka stala součástí výchovy a vzdělávání zdravotně postižených dětí zařazená do systému běžných základních škol. Tyto tendence byly kodifikovány v roce 1993. (National Plan of Action for Education for All with special reference to integration through education) (<http://ibe.unesco.org>). Důraz zde byl kladen na respektování potřeb každého zdravotně postiženého dítěte.

Školy a zařízení poskytující vzdělání odborníkům pro práci s osobami se speciálními potřebami (Colleges):

CVU Alpha

Fields of study: Education, social education and social work

Nattergalevej 1, 8600 Silkeborg

www.cvu-alpha.dk

CVU Fyn

Fields of study: Education and social education

Asylgade 7-9, Postbox 1209, 5100 Odense C

www.cvufyn.dk

CVU Jelling

Fields of study: Education and social education

Vejlevej 2, 7300 Jelling

www.cvu-jelling.dk

Jysk CVU

Fields of study: Physio- and occupational therapy, education and medical laboratory technology, psychomotricity and relaxation

Skejbyvej 15, 8240 Risskov

www.jcvu.dk

CVU København og Nordsjælland

Fields of study: Nursing, physiotherapy, education and social education, needlecraft and handicraft, psychomotricity and relaxation

Titangade 11, 2200 Kbh. N

www.cvukbh.dk

CVU Midt-Vest

Fields of study: Education, social education, needlecraft and handicraft and animation

Rødevej 3, 8800 Viborg

www.cvumidtvest.dk

CVU Nordjylland

Fields of study: Education and social education

Sohngårdsholmsvej 51A, 9000 Aalborg Ø

www.cvu-nordjylland.dk

CVU-Sjælland

Fields of study: Nursing, nutrition and health, education and social education
Seminarieparken 5, 4300 Holbæk
www.cvusj.dk

CVU Storkøbenhavn

Fields of study: Education and social education
Ejbyvej 35, 2740 Skovlunde
www.cvustork.dk

CVU Syd

Fields of study: Nursing, physio- and occupational therapy, education, social education, social work, needlecraft and handicraft
Næstvedvej 2, 4760 Vordingborg
www.cvusyd.dk

CVU Sønderjylland

Fields of study: Education, social education, nursing and graphic communication
Lembkesvej 3-7, 6100 Haderslev
www.cvusonderjylland.dk

CVU Vest

Fields of study: Education, social education, nursing, physio- and occupational therapy and social work
Skolebakken 171, 6705 Esbjerg Ø
www.cvu-vest.dk

Specializované instituce pro vzdělávání zrakově postižených osob

DSI je Dánská organizace zastřešující instituce, která poskytuje péči zdravotně postiženým osobám. DSI sdružuje 32 organizací ve čtyřech základních skupinách:

- Osoby s tělesným postižením (Physically disabled)
- Osoby se smyslovým postižením (Communication disabled–vision/hearing/speech)
- Osoby s mentálním postižením (Mentally disabled)
- Osoby s poruchou vnitřních orgánů (Permanent medical treatment)

Osoby s tělesným postižením (Physically disabled)

Danish Fibromyalgia Association
National Association of Disabled in Denmark
Danish Rheumatism Association
Muscular Dystrophy Association of Denmark
Danish Osteoporosis Foundation
National Society of Polio and Accident Victims
Danish Society of Multiple Sclerosis
Danish Society for Cerebral Palsy

Osoby se smyslovým postižením (Communication disabled – vision/hearing/speech)

Danish Association of the Blind
Danish Deaf Association
Association of Danish Deaf-Blind People
Association of Stutterers in Denmark
Danish Stroke Association
Danish Brain Injury Association
Federation of the Hard of Hearing People

Danish Association of Laryngectomees
The Danish Dyslexia Association

Osoby s mentálním postižením (Mentally disabled)

The ADHD Association
Danish Epilepsy Association
National Autistic Society of Denmark
The LEV National Association (persons with learning disabilities)
Danish Mental Health Association

Osoby s poruchou vnitřních orgánů (Permanent medical treatment)

The Danish Asthma and Allergy Association
Danish Haemophilia Society
Danish Psoriasis Association
Danish Diabetes Association
Danish Cystic Fibrosis Association
The Lung Association "Boserup Minde"
Danish Kidney Association
COPA Denmark - Association of Colostomy Patients

Ostatní (Additional groups)

DSI Youth (Danish Council of Organisations of Disabled People)

3 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami ve Finsku

3.1 Univerzita v Jyväskylä

Pedagogická fakulta na Univerzitě Jyväskylä má čtyři katedry: pedagogiky, speciální pedagogiky, vzdělávání učitelů a vzdělávání učitelů dětí předškolního věku.

Problém, který v projektu sledujeme, můžeme začlenit mezi 2 katedry, respektive do jimi garantovaných oborů, které lze zde studovat.

Katedra pedagogiky

Podle našeho programu se jedná o bakalářské i magisterské studium a je možné dále studovat v doktorandském programu. Obory lze zvolit jako hlavní nebo vedlejší studium, případně doplňkové studium. Katedra pedagogiky poskytuje i kurzy jako možnost rekvalifikace pro učitele, případně zájemce jiných profesí. Délka studia je 60 studijních týdnů. Studium probíhá v různých formách a různými metodami. Studenti získají dovednosti, aby mohli vyučovat a vzdělávat žáky a také skupiny žáků se speciálními potřebami. Studium vede k aprobaci jako třídní učitel žáků se speciálními potřebami a nebo speciální učitel.

Možnosti výběru specializace:

- speciální pedagog pro děti předškolního věku
- speciální učitel tělesně a mentálně postižených žáků
- speciální učitel a třídní učitel (na základě studia pro třídní učitele)
- speciální učitel (na základě magisterského studia, ne třídního učitele)

Jako vedlejší předmět – speciální pedagogiku – studuje ročně asi 300 studentů, většinou jsou to studenti z jiných oborů této univerzity, ovšem této možnosti využívají studenti i z jiných fakult.

Studenti pedagogické fakulty kromě studia vykonávají také praxi ve školách. Jako školy pro praxi budoucích učitelů (*u nás fakultní školy*) fungují tzv. normální škola, lektorský institut a monokulturní vzdělávací klinika.

Katedra tělesné výchovy

Katedra vznikla 1.1. 2005 sloučením kateder pohybu a zdravotních věd. Hlavním zaměřením jsou: pedagogická specializace na tělesnou výchovu, psychologie pohybu a výzkum. Je možné se také specializovat na taneční pedagogiku a další speciální obory (aplikovaná tělesná výchova) jako vedlejší studium. Výzkum v různých oblastech pohybu se uskutečňuje u osob všech věkových kategorií (novorozenci – senioři), existuje rovněž výzkum využití volného času.

Katedra zaměřená na společenské vědy vzdělává odborníky pro nově se rozvíjející obor: vedení pohybových aktivit ve volném čase (zahrnuje studium předmětů: sociologie pohybu, vytváření programu pohybových aktivit a jejich organizace).

Ve studiu jako hlavní obor mj. organizace pohybových aktivit, vedení těchto aktivit, ekonomika, propagace aktivit, cestovní ruch se zaměřením na pohybové aktivity.

Samostatné studium speciální pedagogiky

Samostatné studium speciální pedagogiky – umožňuje profesní vzdělání pro osoby poskytující speciální vzdělávání (délka 60 studijních týdnů). Základní výuka speciální pedagogiky (15 st/25 st), dále 5st rozšiřující program, pro výuku předmětů 12 st, prohlubující studium 23 st. Základní studium: zaměření na profesní růst (5st).

Studium pro výuku předmětů

Studium pro výuku předmětů - příklad: podpora komunikace ve výuce (4 st), pedagogika jako opora socioemocionální výchovy (4 st), speciální metody pro výuku čtení, psaní a matematiky (4st).

Prohlubující studia speciální pedagogiky (23st)

Prohlubující studia speciální pedagogiky (23st). Spolupráce a individuální výuka jako podpora společného učení (3 st) – student se seznámí do hloubky s potřebnými sociálními a výchovnými teoriemi a jejich využitím.

4 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Irské republice

4.1 Systém vysokoškolského vzdělávání

Systém vysokoškolského vzdělávání v Irsku je velmi strukturovaný a poměrně propracovaný. Obecně lze říct, že univerzity a jednotlivé koleje nabízí velké množství programů v prezenční i v kombinované formě studia, programy celoživotního vzdělávání, licenční kurzy atd. Po absolvování jednotlivých programů či forem studia lze získat certifikát, diplom či titul. V Irsku již funguje systém návaznosti jednotlivých struktur celoživotního vzdělávání, který v našich podmínkách teprve začíná. Téměř jakoukoliv profesi lze studovat v rámci celoživotního vzdělávání na několika úrovních. Pedagogičtí pracovníci získávají titul bakalář, který je opravňuje k profesi učitele. V případě zájmu však mohou dále pokračovat v magisterských studijních programech v oborech jako školský management, pedagogické vědy, speciální pedagogika apod.

4.2 Vysoké školství

Studenti připravující se na povolání učitele pro I. stupeň základních škol mají možnost navštěvovat pět vysokoškolských zařízení - St. Patrick's Drumcondra v Dublinu; Mary Immaculate v Limericku; St. Mary's Marino, Church of Ireland College a Froebel College v Dublinu. Pracoviště St. Patrick's Drumcondra patří pod Dublin City University, Mary Immaculate pod Limerick University, zbylé tři zařízení najdeme na Trinity College v Dublinu. Velmi inspirativní je struktura studia. To je koncipováno jako tříleté bakalářské, na Trinity College jako čtyřleté. Ačkoliv je součástí výuky i povinná praxe, po absolvování vysoké školy musí nový pedagogové pracovat rok na I. stupni škol, aby mohli být uznáni jako plnohodnotní učitelé.

Učitelství pro vyšší stupně škol lze v Irsku studovat ve třinácti institucích. Více než 80% budoucích kantorů však studuje na pěti z nich: University College Dublin, University College Cork, National University of Ireland v Galway, National University of Ireland, Maynooth and Trinity College Dublin. Studium se nabízí jako tříleté či čtyřleté. Je možno zvolit si jednorozhodnou návaznost pedagogických studií. Podobně jako u učitelství pro I. stupeň škol následuje po vysokoškolském studiu jednoletá praxe v oboru, která však již není tak striktní jako u předešlého oboru. Velmi záleží na řediteli školy, jestli bude absolvent zařazen do příslušné platové třídy hned nebo až po roční praxi.

Speciální pedagogika se v Irsku vyučuje od roku 1963 jako jednoletý postgraduální kurz. Prvním subjektem, kde se speciální pedagogika vyučovala byla St. Patrick's College Drumcondra, dnes Dublin City University (DCU). V současné době lze speciálně pedagogický kurz absolvovat také v Church of Ireland College Rathmines, the National University of Ireland Galway a na University College Cork.

4.3 Historická východiska vzdělávání osob se speciálními potřebami

Potřeba výchovy a vzdělávání osob se speciálními potřebami je neoddiskutovatelný fakt. V posledních dekádách se už většina odborníků u nás shoduje i v problematice integrace žáků s postižením a podporují jejich možné zařazení do běžných škol (angl. výraz mainstreaming). Mainstreaming tedy vnímáme jako možnost začlenění žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami do škol klasického typu (hlavního vzdělávacího proudu). Ne vždy tomu však bylo, a určitě není od věci, zamyslet se nad historickými souvislostmi výchovy a vzdělávání osob se speciálními potřebami v Irsku. Zatímco již od roku 1918 byla možná integrace dětí se zrakovým postižením do irských škol, sluchově postižení se vzdělávali separátně. Situace se mírně změnila v průběhu 50.let 20. století, kdy došlo k celkové změně systému školství, která vyvrcholila v 70. letech, kdy se začal výrazně řešit fenomén mainstreamingu. V současné době je cca 7 000 dětí ve speciálních školách a přes 9 000 je zařazeno v hlavním vzdělávacím proudu na školách klasického typu.

Významným datem je rok 1999, kdy se National Council for Curriculum and Assessment (NCCA) začal zabývat komplexní změnou kurikul pro vzdělávání speciálních pedagogů ve vztahu k obsahu vzdělávání na základních školách na II. stupni a výše. Bylo realizována řada vzdělávacích programů zaměřených na rodiče i učitele. Snahou bylo, aby se zvýšila informovanost pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky. V současné době pracuje již více než 3 000 pedagogických asistentů v systému irských škol, přičemž přes 80% na plný úvazek. Dalším klíčovým úkolem NCCA je práce na restrukturaaci obsahu výuky na speciálních školách, která funguje v souběžnosti s myšlenkami mainstreamingu a představuje nutnou alternativu skupinové a individuální školské integrace.

Dalším důležitým rokem je 2003, kdy bylo založeno The Special Education Support Service (SESS). Jeho úkolem je řízení, koordinace, rozvoj a realizace programů pro další vzdělávání pedagogů a pedagogických asistentů. Pracovníci SESS se zaměřují především na výchovu a vzdělávání osob s autismem, poruchami chování, dyslexií a integrací obecně.

Dalším nově vzniklým subjektem zabývajícím se problematikou speciální pedagogiky je The National Council for Special Education, který byl založen v roce 2005. Jeho úkolem je výzkum a rozvoj v oblasti speciální pedagogiky a především působí jako poradní orgán Ministerstva vzdělávání a vědy.

Na těchto příkladech je evidentně vidět, že mainstreaming v Irsku probíhá již řadu let, ale až v posledních několika málo letech se začala problematika začleňování osob se speciálními potřebami do škol systémově řešit za pomoci nově založených subjektů.

4.4 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volného času osob se speciálními potřebami v Irsku

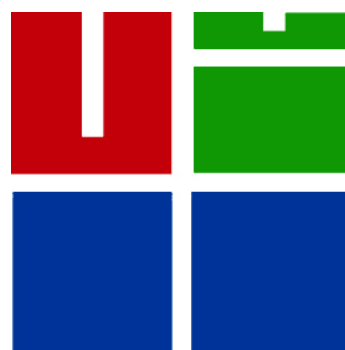
Při podrobném pohledu na jednotlivé studijní obory, které je možno v Irsku studovat, se nám nepodařilo nalézt jediný, který by se soustředil pouze na vzdělávání pedagogických pracovníků pro volnočasové aktivit osob se speciálními potřebami. Existuje však několik oborů, které lze nazvat příbuznými. Zabývají se problematikou péče, výchovy a vzdělávání o osoby se speciálními potřebami nebo se jedná o obory ve vzdělávacím programu tělesná výchova a sport a ve svých kurikulech mají zařazen předmět aplikované pohybové aktivity (APA), ve kterém se seznamují s problematikou tělocvičné rekreace a volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami.

4.5 Bakalářské studium

Jedná se především o bakalářské studium Sociální pracovník (Trinity college), Zdravotní sestra pro osoby s mentálním postižením (DCU). Součástí postgraduálního studia speciální pedagogiky (viz výše) je i předmět Social and Health Education for students with special needs, což je ekvivalent pro naši oblast Člověk a zdraví, předmět výchova ke zdraví, který je velmi úzce spjat s tělesnou výchovou a tělesnou kulturou obecně. Vzhledem ke kurikulům v ČR je velmi unikátní skutečnost, že na několika irských univerzitách vzdělávajících odborníky v oblasti tělesné výchovy a sportu najdeme ve společném základu povinné předměty z oblasti APA (zejména v Limericku a DCU v Dublin). Znamená to, že každý absolvent oboru učitelství tělesné výchovy by měl být schopen pracovat s osobami se speciálními potřebami v tělesné výchově, ale vzhledem k dalším studijním předmětům i ve sportu a tělocvičné rekreaci. V ČR existuje jediná univerzita, která se rozhodla pracovat podobným způsobem a zařadila předměty APA do společných kurikul oborů studijního programu tělesná výchova a sport (také rehabilitace a speciální pedagogika) - Univerzita Palackého v Olomouci. Každá univerzita má také poradenské centrum, které se, tak jako např. v nejstarší univerzitě v Irsku Trinity college, zabývá také otázkou zpřístupnění vysokoškolského studia osobám se zdravotním postižením.

4.6 Uplatnění absolventů

Absolventi VŠ oborů zabývajících se problematikou osob se speciálními potřebami se mohou uplatnit ve školství a školských zařízeních, v poradnách, ve zdravotnictví, rehabilitaci, ale i v občanských sdruženích a obecně prospěšných společnostech. Velmi významně se některá z nich zapojují do plánování, realizace a evaluace segregovaných i integrovaných programů. Poměrně slušnou sítí zařízení sportovních klubů a zařízení má Irsko především v oblasti osob se sluchovým postižením. Můžeme zde najít např. Bayside Gymnastic Club, Dublin Celts Deaf Waterpolo Club nebo Northern Ireland Deaf Karting Club. Organizace jako National council for the blind of Ireland, Dublin Association for Deaf People mají ve své náplni i pořádání ozdravných pobytů pro děti se speciálními potřebami, realizaci jednodenních programů a vzdělávacích akcí pro všechny.

I po čtyřech letech od uspořádání světových her Speciálních olympiád (her pro sportovce s mentálním postižením) najdete na každém kroku v hlavní město Irsku vzpomínky na tuto velkolepou akci. Na posterech, na reklamních letáčích nebo billboardech u areálů, kde probíhaly sportovní klán, můžeme vidět výjevy z těchto her, jejichž pořadatelem byl právě Dublin. Dokládá to jen ten fakt, že Irové jsou pyšní na to, že mohli pořádat tuto sportovní akci, bez ohledu na to, zda se jí účastní sportovci s postižením nebo bez postižení.

Příloha

VŠ studia v programu tělesná výchova a sport, která mají v součásti svých kurikul APA v povinné nebo volitelné formě a VŠ instituce zabývající se APA.

DCU

<u>health and human performance</u>	minimum cut-off points - last year				
<u>- International Foundation Certificate</u>					
<u>DC204 - B.Sc. in Athletic Therapy and Training (DC204)</u>	480				
<u>DC202 - B.Sc. in Sport Science and Health (Bachelor Honours Degree)</u>	470				
<u>DC205 - BSc in Physical Education with Biology</u>					

Pozn.: Vše je koncipováno jako čtyřleté bakalářské studium.

University of Limerick

Bachelor of Science in Physical Education – *čtyřleté bakalářské studium ve všech kombinacích (s druhým učitelským předmětem)*

Graduate Diploma in Education (Physical Education) – *jednoroční postgraduální kurz*

Portobello College Dublin

UCD Dublin

National Institute of Sport and Health – *jednou z klíčových aktivit tohoto institutu je Ageing a problematika APA seniorů, další klíčovou aktivitou je sport pro všechny (včetně osob se speciálními potřebami).*

5 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Itálii

5. 1 SUIISM - Scuola Universitaria Interfacolta in Science Motorie Torino (Univerzitní interfakultní vysoká škola věd o pohybu)

Základ budov byl postaven spoluprací italského krále Vittoria Emmanuelli II a Benita Mussoliniho jako sportovní vzdělávací institut pro profesionální pracovníky ve vojenství i sportu, ale i pro výcvik mládeže. Komplex budov byl otevřen dne 30.6.1929 (v knihovně je uchován pamětní kámen k otevření vysoké školy se vzdáním díky králi i Mussolinimu). Po pádu fašistického režimu budovy sloužily různým administrativním účelům, v 60. letech byly přetvořeny pro účely I.S.E.F. (Istituto Sportivo Educazione Fizica). Od roku 2.000 probíhá kompletní restrukturační vysokého školství v Itálii, sportovní fakulty nevyjímaje. V současné době je v Itálii 33 sportovních vysokých škol v pojetí „fakulta“, „univerzita“ nebo „Scuola Universitaria Interfacolta“. Rozdíl je ve vyšší autonomii Scuoly Interfacoltaty pod hlavičkou university.

Jako dva obecné problémy vzdělávání v dané sféře v Itálii přítomní pojmenovali:

■ skutečnost, že v podstatě není koordinace mezi danými 33 institucemi, což se pak projevuje v nezaměstnanosti absolventů, nechotě MŠ být vstřícnější k oborů TV (dlouho dobu, v podstatě až do 80. let, doznívala asociace: TV – sport – zdatnost – fašismus). To znamená, že dané školy nemají o sobě detailnější informace, což by se nyní mělo změnit ustavením sítě „děkanů TV-sportovních“ univerzitních institucí.

■ skutečnost, že specifické vzdělávací programy pro volný čas neexistují z několika důvodů: pojetí, že každý absolvent směřů TV/sport, ať už Bc. nebo Mgr. má být schopen volný čas ve své sféře řešit, organizátoři volnočasových aktivit nevyžadují žádnou certifikaci, čímž nemusejí své volontéry platit (vedení volnočasových skupin je v Itálii zásadně neplacené nebo minimálně zohledněné – kdo by to tedy ještě studoval), speciální sportovní skupiny (i dětí) jsou řízeny C.O.N.I. (Committi Olympico Nazionale Italy), který upřednostňuje vzdělávání profesionálů pro vrcholový sport, navíc mezi univerzitami a C.O.N.I. není optimální spolupráce.

Vzdělávání v oblasti „speciální pedagogika“ je roztržštěné jak mezi fakultami orientovanými medicínsky nebo psychologicky, studium speciální pedagogiky není tradiční součástí studií pedagogických.

Protože v Itálii existuje zákon o plné integraci, tudíž každý absolvent by měl být schopen pracovat s jedinci se speciálními potřebami, vzdělávací praxe tomu však zcela neodpovídá.

Obecné pohledy na strukturu vzdělávání v oblasti APA či spec. ped. pak limituje celkové informace k oblasti „speciální pedagog volného času“ (viz tabulka).

Komplex budov je renovován, v komplexu jsou jak tělocvičny (4 různých typů pro sálové sporty a sportovní gymnastiku), tak fitness centrum, hala pro raketové sporty a 4 dráhový bazén 20 m délky s možností plavání začátečníků (a osob s postižením) v mělké vodě. V komplexu je psychologické centrum a bio-medicínské centrum, kde s jistou autonomií jsou jak vyučující SUIISM, tak kliničtí experti pro vrcholový sport (C.O.N.I.), ale i pro využití veřejností. Základní vstupy jsou bezbariérové. Dobře jsou vybaveny i velké posluchárny (5 – pro 70 až 125 studentů), seminární místnosti a pracovny učitelů nedosahují standardu velkých poslucháren. Fakulta pronajímá atletický komplex, minimálně některá zařízení pro volitelné sporty (např. fotbal je volitelný). Zimní sporty řeší různou délkou bloků v zimním středisku, kde veškeré zimní sporty spojují, včetně teorie (bruslení, hokej, lyžařské sporty). Zimní sporty nejsou pro fakultu prioritou, experty si vychovává C.O.N.I.

K fakultě nejsou připojeny ubytovací kapacity (koleje), jsou ovšem doporučená ubytovací zařízení. Také není stravování ve studentské menze, studenti se stravují sami nebo v doporučených zařízeních (lístkový příspěvkový systém).

Na fakultě je kolem 1.200 studentů v Bc. a Mgr. a kolem 140 učitelů (včetně přepočtených úvazků). Katedry procházejí bouřlivou restrukturalací díky Boloňským dohodám, novému ministerstvu a navazujícím zákonům a také díky novému vedení univerzity, tudíž se zatím hovoří spíše o pracovních skupinách. Studium je strukturováno na Bc a Mgr., Ph.D. program není.

Bakalářský program má přijímací řízení, obdobné našemu: lékařské vyjádření, prospěch ze střední školy, praktická část (testy koordinace, síly apod., nikoliv sporty). Motivační a postojový pohovor, písemný test znalostí.

Bc. program povinný je pro všechny studenty shodný, je možná volitelná orientace (nikoliv obor nebo profesní specializace):

- a) na technicko-taktické z vládnutí sportů nebo
- b) vzdělávacím/pedagogickým směrem, směřuje k pojetí ATV (v Mgr.).

Z volitelné nabídky si studenti volí minimálně 10 Kr. Modulové pojetí neznají, neřeší. Bc. končí sečtením bodů ze studií a Bc. prací s obhajobou. Profesní uplatnění absolventů provází skepse, neboť jde o dosud nevžitou novinku jak na univerzitě, tak u potenciálních zaměstnavatelů v praxi.

Magisterský navazující program – přijímací zkouška hodnotí body z Bc. a test znalostí (dle specializace). Mgr. navazující obory se studují v profesních specializacích – oborech:

- sportovní management,
- sport (a trenérství),
- APA – absolventi by měli být schopni zastávat funkci běžného učitele TV. Obor studuje v každém roce mezi 30-40 studenty, zájem o studia je velký. SUIISM je jediným pracovištěm, které nabízí komplexnější ATV/APA program, kooperuje s evropskými sítěmi. O obdobné se nyní snaží Cagliari.

I v Mgr. studiu jsou volitelné nabídky dle stejného seznamu předmětů jako pro Bc. (10 Kr), ovšem nemohou volit tytéž jako v Bc. Mgr. končí opět sečtením studijních bodů a obhajobou Mgr. práce. Ti, co chtějí učit TV však musejí absolvovat další 2 roky pedagogického vzdělání a školních typů praxí, pak teprve dokončí učitelský vzdělávací program (celkem tedy 7 let). Vzdělání pro speciální školy neřeší, protože prakticky nejsou (*minimum center pro velmi hluboce postižené*), protože mají plnou integraci ve školním vzdělávání.

5. 2 Univerzita Deglistudi di Cagliari

Tělesná výchova na vysokých školách v Itálii je populární obor, v každém větším městě se dá studovat obor Scienze Motorie - Vědy o pohybu. Je to např. Univerzita v Římě, dále Modena, Turín, Florencie, Miláno, Cagliari... a mnohé další.

Velmi často je však problém najít právě obor zabývající se tělesnou výchovou, protože nemusí mít svou vlastní fakultu a dokonce ani katedru, tak je to i v Cagliari na Sardinii.

Univerzita Deglistudi di Cagliari zastřešuje jedenáct fakult a dvě mezi fakulty, které se týkají sportu, tělesné výchovy a z části i volnočasových aktivit. Jsou to Scienze motorie - Vědy o pohybu a Teoria e tecnica dello sport, což je vlastně navazující magisterský obor.

Obor Vědy pohybů najdeme na seznamu mezifakultních oborů a patří pod fakultu medicíny tak jistě jako i obor technika a teorie sportu.

Vzhledem k tomuto zařazení je studium Vědy o pohybu na Univerzitě Deglistudi di Cagliari celkem rozsáhlé. Pokud chce student dosáhnout nejnižší vysokoškolský titul (Bc.) musíme absolvovat tři roky studia a přesné množství předmětů, které se o hodně více zaměřují na teoretické poznatky i ze sportovních odvětví. Sportovních předmětů je tam v porovnání s Českou republikou méně a ve větším rozsahu se zaměřují na teorii.

O magisterské studium se zaujímá menší část studentů, většina se uspokojí s titulem Bc.

Na Univerzite Deglistudi di Cagliari je vymezena celá řada povinných předmětů. Vzhledem k cíli komparace vybíráme přehled předmětů a lekcí, které se vztahují k volnému času, sportu a případně k péči o osoby se zdravotním postižením.

První ročník: Aplikovaná fyzika, Anatomie, Biochemie, Fyziologie člověka, Všeobecná psychologie, Všeobecná pedagogika, Antropologie, Teorie a metodologie lidského pohybu, Teorie, technika a didaktika týmových sportů - kopaná, basketbal, volejbal, házená

Teorie, technika a didaktika pohybů pro dospělé a starší

Teorie, technika a didaktika pohybů ve skupině, rekreaci a ve volném čase

Druhý ročník: Výživa a stravování člověka, Reumatologie., Psychologie vývoje a výchovy, Historie sportu, Občanské právo, Ekonomie podniku, Řízení podniku, Teorie, technika a didaktika individuálních sportů- atletika, gymnastika, Teorie, technika a didaktika vodních sportů, Teorie, technika a didaktika pohybu a sportu

Onemocnění pohybového systému

Tělesná medicína a rehabilitace

Hygiena všeobecná a aplikovaná

Teorie, technika a didaktika pohybu rehabilitačního, léčebného a prevenčního

Třetí ročník

Endokrinologie, Interní medicína, Anglický jazyk, Ekonomie podniku, Informatika, Obchodní právo, Praxe v obore budoucí práce

Psychologie sportu

Sociologie procesů kulturních a komunikativních

Závěrečná zkouška

Po ukončení všech těchto předmětů se absolvent stává odborníkem v oblasti sportu a pohybu především z hlediska zdravého životního stylu. Absolventi si hledají a získávají místa ve sportovních centrech, rehabilitačních zařízeních, wellness centrech, hotelích a na školách kde vyučují tělesnou výchovu.

Kromě povinného základu nabízí vysoká škola i řadu kurzů, které jsou dostupné všem studentům oboru.

Kurzy určené pro první ročník:

1. pohyb a hudba
2. kurz kanoe
3. kartografická orientace v přírodě
4. sportovní asociace
5. technika a didaktika přežití v přírodě

Kurzy určené pro druhý ročník:

1. Antropometrie
2. Vědecko technické aspekty ve fitness a kulturistice
3. Kurz instruktora školního šermu
4. Kurz Mui thai
5. Kurz aikido
6. Vývoj pohybových aktivit v Evropě

Kurzy určené pro třetí ročník

1. Kurz první pomoci
2. Krátký kurz školního instruktora
3. Kurz oficiálního časoměřiče
4. Kurz shiatsu
5. *Platná legislativa v EU pro ochranu handicapovaných*
6. Technika a didaktika sportu pro handicapované

Kurzy dávají studentům o mnoho větší rozhled především v činnostech ve volném čase a při pobytu v přírodě jak se zdravými jedinci, tak s jedinci s postižením. Záleží na studentech, které kurzy si vyberou, protože žádný není povinný.

Velmi důležitá je praxe ve třetím ročníku, která je v rozsahu dvou měsíců během letního semestru. Student má možnost jednak výběru praxe podle vlastního zájmu, jednak mu univerzita vytváří příležitost pro praxi v téměř všech sportovních odvětvích, samozřejmě i ve fitness, kde je poskytováno nejvíce volných míst.

V navazující specializaci, která trvá dva roky se rozvíjejí vědomosti a dovednosti z předešlých tří let. Tyto odbornosti jsou rozšířeny o dva předměty: a) sporty, b) *pohybové činnosti tělesně postižených.*

Po dokončení těchto dvou let se student stává magistrem a je oprávněný učit tělesnou výchovu i na středních školách.

Každý rok jsou studentům nabízeny možnosti pokračovat ve studiu v oboru tělesná výchova a vědě o pohybech v doktorandském navazujícím programu

Za pomoc při zpracování této části patří poděkování studentu FTK UP v Olomouci Václavu Krejčířovi.

6 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Německu

6.1 Vysoké školství

Studenti, kteří mají v Německu zájem o vzdělávání v oblasti práce s osobami zaměřeni na tělesnou výchovu, volnočasové aktivity a speciální pedagogiku se připravují hlavně na univerzitách a vysokých školách především v rámci studijního oboru vědy o výchově. Jednotlivé formy vzdělávání je možné studovat jako studijní směr ve všech spolkových zemích. Uvedené kombinace je možné studovat samostatně nebo v určitých vzájemných vazbách na 29 univerzitách.

Badensko–Württembersko	Freiburg Ludwigsburg Tübingene
Bavorsko	Augsburg Bamberg Regensburg Eistätte Bundeswehr v Mnichově
Brémy	- Brémy
Hamburk	Hamburk Bundeswehr v Hamburku
Henesko	Johana Wolfganga Goetheo ve Frankfurtě Justusa-Liebiga v Gie ene na Philippsove univerzitě v Marburgu
Dolní Sasko	- Hannover a v Oldenburgu
Severní Porýní-Vestfálsko	rýnsko-Vestfláská technická škola v Aachene Bochumi Dortmunde Essene Kolín Münster

	Paderborne Wuppertal Hagege
Rýnsko-Falck	Mainz Koblenz-Landau

Možnosti studia jsou na vysokých školách či univerzitách diferencované. Vyskytují se jednak jako diplomové studium v rámci věd o výchově, ale i jako diplomové nástavbové studium. Mimo toho existuje i souběžné nadstavbové doplňkové studium. Žádná z vysokých škol a z univerzit nemá ve svých kurikulech samostatně strukturovaný obor, který by řešil otázky pohybových činností osob se speciálními potřebami ve volném čase. Tyto obory jsou zastoupeny okrajově nebo se přidružují k jednomu případně ke dvěma oborů z námi tří sledovaných. Vztah speciální pedagogika a oblast volnočasových aktivit se nejčastěji vyskytuje v oboru výchova a vzdělávání dospělých. Příkladem může být univerzita v Tübingene, tato se nachází ve spolkové zemi Badensko – Württembergsko, vzdělávání osob dospělých se studuje v rámci 4letého studia věd o výchově. Je jedním z povinně volitelných směrů, který si studenti volí po absolvování základního studia (Grundstudium). Mimo vzdělávání dospělých si mohou studenti vybrat i obory: školní pedagogika, sociální pedagogika, speciální pedagogika. Studium povinně volitelného oboru se označuje jako hlavní studium (Hauptstudium). Je podmíněné úspěšným vykonáním diplomové předzkušky. Studium se ukončuje diplomovou zkouškou, která tvoří profesněkvalifikační závěr studia vědy o výchově. Zkouška je orientovaná na zvolený studijní směr. Vzdělávání dospělých je v alternativě se školní pedagogikou, sociální pedagogikou nebo speciální pedagogikou. Profesně se mohou absolventi uplatnit v celé řadě činností, na které jsou v rámci studia připravováni. Pro naše záměry vybíráme následující kompetence:

- kulturní a volnočasová práce
- organizátoři činnosti v mimoškolních zařízeních
- pedagogičtí pracovníci v internátních zařízeních (např. internátní lidové vysoké školy – Heimvolkshochschule)
- jako referenti pro výchovu a vzdělávání ve svazech a sdruženích
- poradenství ve vzdělávání učení a ve volném čase

Studium tělesné výchovy a sportu obecně je v Německu poměrně rozšířené a odpovídá tomu i nabídka studijních oborů na jednotlivých univerzitách. Nejrozšířenějším modulem, ve kterém lze sport studovat bývá nazýván Sportwissenschaft. Lze se také setkat s pojmem Motologie, případně kombinací obou pojmů. Oba směry jsou většinou zahrnuty do tzv. Erziehungswissenschaften. Tento modul lze studovat například na univerzitách v Berlíně, Kolíně, Münsteru, Marburgu a dalších.

Samotné studium je pak možné realizovat v pestré nabídce jednotlivých oborů jako například: Psychologie der Bewegung, Bewegungs- und Sportpädagogik, Lehramt an Gymnasien Sport, Anthropologie und Soziologie des Sports apod.

6. 2 Philipps – Universität Marburg

Philipps Universität Marburg nabízí studium sportu a tělesné výchovy v rámci Fachbereich 21 - Erziehungswissenschaften (studijní obory zaměřené na výchovu) a zaštiťuje ho Institut für Sportwissenschaft und Motologie. V současné době jsou nabízeny pouze dva studijní obory zabývající se sportem a tělesnou výchovou, a to: Lehramtsstudiengang Sport a Abenteuer- und Erlebnispädagogik. V praxi je ale situace poněkud složitější, protože v minulých letech

došlo dvakrát k zásadním změnám ve studijních plánech a tak v současné době studenti studují podle 3 studijních plánů (dva už jsou zrušeny a dobíhají, nejnovější funguje od studijního roku 2005/06. Podle tohoto nejaktuálnějšího studijního pořádku je vymezeno 6 tzv. modulů, které obsahují vždy část předepsané teorie a praxe. Jsou to:

Modul Wagen:

- Gymnastika (turnen)
- Skialpinismus
- Snowboard
- Kajak/Kanoe
- Horská kola
- Plachtění
- Veslování
- Lezení

Modul Leisten (obsahuje vždy přezkoušení z techniky a výkonu)

- Atletika
- Plavání

Modul Spielen (obsahuje přezkoušení z taktických, technických i výkonnostních aspektů her)

- Rückschlagsspiele
- Zielschussspiele

Modul Gestalten (obsahuje přezkoušení z povinné skladby a improvizace na hudbu)

Modul Bewegen

a) an Geräten

- cvičení ve skupinách
- cvičení jednotlivců

b) im Wasser

- skoky do vody
- vodní pólo
- potápění
- plavání na 100m

c) Laufen, springen, werfen (atletický trojboj běhy, hody, skoky)

- běhy (100,110, 400, 3000)
- disk, koule, kladivo
- skok o tyči, trojskok, a „hochweitsprung“ (skok z vyvýšeného rozběžiště do dálky)

d) Rückschlagsspiele

- základní kompetence (ovládání a převzetí míče)
- útočné a obranné dovednosti (individuální i týmové)
- týmový herní výkon

e) Zielschussspiele

- základní kompetence v útočných a obranných situacích
- orientace v prostoru
- útočné činnosti (individuální i týmové)
- obranné činnosti (individuální i týmové)

Modul Gleiten auf Wasser

a) Kanoe

- technické dovednosti na divoké vodě
- 10 minutový sjezd

b) Veslování

- zastavování, zatačení, jízda zpět
- jízda na 100m vzdálenost

c) Plachtění

- absolvování kursu

- technické dovednosti
- zdolání předepsané trasy

Gleiten auf Schnee und Eis

- a) Lyže /Snowboard
 - sjíždění, zatačení, zastavování
 - závod
- b) Běžky/ Bruslení
 - technické dovednosti
 - závod

Modul – Kämpfen

- a) Pohybové principy zápasů
- b) Zápasové situace

Modul – Bewegung in performance

- a) Demontrace tanečních dovedností (rytmus, síla apod.)
- b) Předepsaná sestava

Při studiu základní pedagogické dokumentace na vysokých školách ve Frankfurtu nad Mohanem a Würzburgu bylo zjištěno, že se na žádné škole nevyskytují sledované ukazatele. Byla zde absence tělesné výchovy, vyskytovaly se volnočasové aktivity, speciální pedagogika byla prezentována formou volitelnosti a výběrovosti. Z toho důvodu tyto školy blíže neanalyzujeme.

6. 3 Závěr

Na Německých univerzitách je studium diferencovanější, existuje více druhů, forem, případě možností studia. I když v Německu platí federální zákon o vysokých školách, nemůžeme tvrdit, že všechny univerzity a vysoké školy mají stejný model, koncepci a organizaci studia. Vyzdvihnout je možné propracovanost koncepčních materiálů, týkajících se především uplatnění absolventů v profesních oblastech, formách činností a funkcí. Z uvedeného je možné odvodit, že dobře funguje zpětná vazba informací o požadavcích trhu práce směrem k uplatnění absolventů v praxi.

Za pomoc při zpracování této části patří poděkování studentu FTK UP v Olomouci Janu Koláčkoví.

7 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Polsku

7.1 Vysokoškolské vzdělávání v Polsku

Uchazeči, kteří mají vysvědčení o maturitní zkoušce (matura), si mohou vybrat z následujících vzdělávacích možností na úrovni terciárního vzdělávání:

- Vysoké odborné školy (wyższa szkoła zawodowa) neboli první cyklus vysokoškolského studia v délce tří až čtyř let.
- Vysoké školy (magisterské studium) s délkou čtyři, pět až šest let.

Mezi vysoké školy patří: univerzity (uniwersytet), technické univerzity (politechnika), zemědělské školy (akademia rolnicza), ekonomické školy (akademia ekonomiczna), pedagogické akademie (akademia pedagogiczna), lékařské akademie (akademia medyczna), akademie tělesné výchovy (akademia wychowania fizycznego), umělecké školy (uczelnia artystyczna), teologické školy (akademia teologiczna) a další.

Přijetí může být založeno na přijímací zkoušce nebo na kvalifikačním rozhovoru, nebo může být přijetí volné. O přijetí rozhoduje akademický senát dané instituce.

Ústava Polské republiky zaručuje, že vysokoškolské vzdělávání v institucích veřejného sektoru a v denním studiu je bezplatné, ale většina státních vysokých škol organizuje placené dálkové nebo večerní studium. Od Školního roku 1998/99 byl v Polsku zaveden systém státem dotovaných půjček. Studenti v denním studiu i v jiných formách vysokoškolského studia mladší 25 let mají nárok na půjčky na dobu maximálně 6 let a jen dokud nedosáhnou magisterské hodnosti.

Od roku 1990 existuje v Polsku systém akademických hodností založený na dvou hlavních cyklech. Od té doby mohou vysoké školy univerzitního typu poskytovat tříleté vysokoškolské odborné studium vedoucí k bakalářské hodnosti (licencjat, inżynier), po kterém může následovat magisterské studium (magister a jeho ekvivalenty). Titul licencjat byl legislativně zakotven v roce 1992. Ačkoliv přijetí Evropského systému přenosu kreditů (ECTS) není povinné, ani není dosud podepřeno legislativně, je tento systém postupně zaváděn.

Po absolvování krátkého studia (tří- nebo čtyřletého) musí studenti složit státní zkoušku (egzamin dyplomowy) a získávají kvalifikaci opravňující k používání titulu licencjat nebo inżynier, podle studovaného oboru.

Po absolvování dlouhého studia (pěti- až šestiletého) musí studenti složit státní zkoušku (egzamin magisterski), která je povinná pro získání diplomu o ukončení vysokoškolského studia (dyplom ukończenia studiów wyższych) a získává kvalifikaci opravňující k používání titulu magister nebo lekarz (plus specializace), podle studovaného oboru. Zkouška se skládá

z obhajoby disertační práce nebo, v případě technického studia, projektu praktické aplikace. Zahrnuje také ústní zkoušky, které se liší podle fakulty a oblasti studia. Od roku 2005 je ke všem polským vysokoškolským kvalifikacím povinně připojován dodatek diplomu (Suplement do diplomu).

Zajímavostí je systém interního hodnocení studentů. Zahrnuje následující známky:

6,0	celujący	vynikający
5,0	bardzo dobry	velmi dobrý
4,5	dobry plus	dobrý plus
4,0	dobry	dobrý
3,5	dostateczny plus	dostatečný plus
3,0	dostateczny	dostatečný
2,0	niedostateczny	nedostatečný

Vysoké školy podle druhů a počty studentů v akademickém roce 2003/04x)

Vysoké školy podle druhů	Instituce	Studenti v tisících
Univerzity	17	543,4
Technické univerzity	22	342,4
Zemědělské školy	9	104,1
Ekonomické školy	93	382,3
Pedagogické školy	17	137,2
Lékařské akademie	10	42,3
Námořnické školy	2	12,2
Akademie tělesné výchovy	6	24,9
Umělecké školy	22	14,6
Teologické školy	14	10,2
Vysoké odborné školy	151	166,8
Jiné	37	78,3
Celkem	400	1858,7

x) Údaje včetně nestátních vysokých škol.

7.2 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Wydział studiów edukacyjnych (Univerzita Adama Mickiewicze v Poznani Fakulta pedagogická)

Univerzita má 13 fakult. Pedagogická fakulta vznikla v roce 1993. Má 21 kateder, z nichž

k řešení problematice se vztahují: Zakład Edukacji Dziecka (katedra výchovy dítěte), Zakład Oświaty Dorosłych (osvěta dospělých), Zakład Pedagogicznych Problemów Młodzieży (pedagogických problémů mládeže), Zakład Pedagogiki Społecznej (sociální pedagogiky), Zakład Pedagogiki Specjalnej (speciální pedagogiky), Zakład Pedagogiki (pedeutologie), Zakład Podstaw Wychowania i Opieki (základů výchovy a pečovatelsví), Zakład Promocji Zdrowia i Psychoterapii (upevňování zdraví a psychoterapie), Zakład Psychopatologii Dziecka (psychopatologie Resocjalizacji (resocializace).

dítěte),

Zakład

Studijní obory, z nichž k řešení problematice se vztahují:

- Pedagogika - specjalność pedagogika opiekuńczo-wychowawcza (Pedagogika – specjalizace pečovatelství a vychovatelství)
- Pedagogika - specjalność praca socjalna i resocjalizacja (Pedagogika – specjalizace sociální práce a resocializace)
- Pedagogika - specjalność edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (Pedagogika – specjalizace výchova a rehabilitace osob s mentálním postižením) – viz 1 níže)
- Pedagogika - specjalność promocja zdrowia i socjoterapia (Pedagogika – specjalizace upevňování zdraví a socioterapie) – viz 2 níže)

1) Pedagogika - specjalność edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (Pedagogika – specjalizace výchova a rehabilitace osob s mentálním postižením)

Předměty – profilující obor: Biblioterapia, Dydaktyka specjalna, Ergoterapia, Historia kształcenia specjalnego (historie speciálního vzdělávání), Kinezyterapia, Logopedia, Metodologia badań w pedagogice specjalnej, Muzykoterapia, Patologia ogólna człowieka (obecná patologie člověka), Patologia społeczna (sociální patologie), Pedeutologia (pedeutologie), Pedagogika specjalna, Psychiatria i psychopatologia dzieci i młodzieży, Psychologia kliniczna, Psychoterapia, Rehabilitacja przez twórczość (pracovní rehabilitace), Ustawodawstwo społeczne (právní normy).

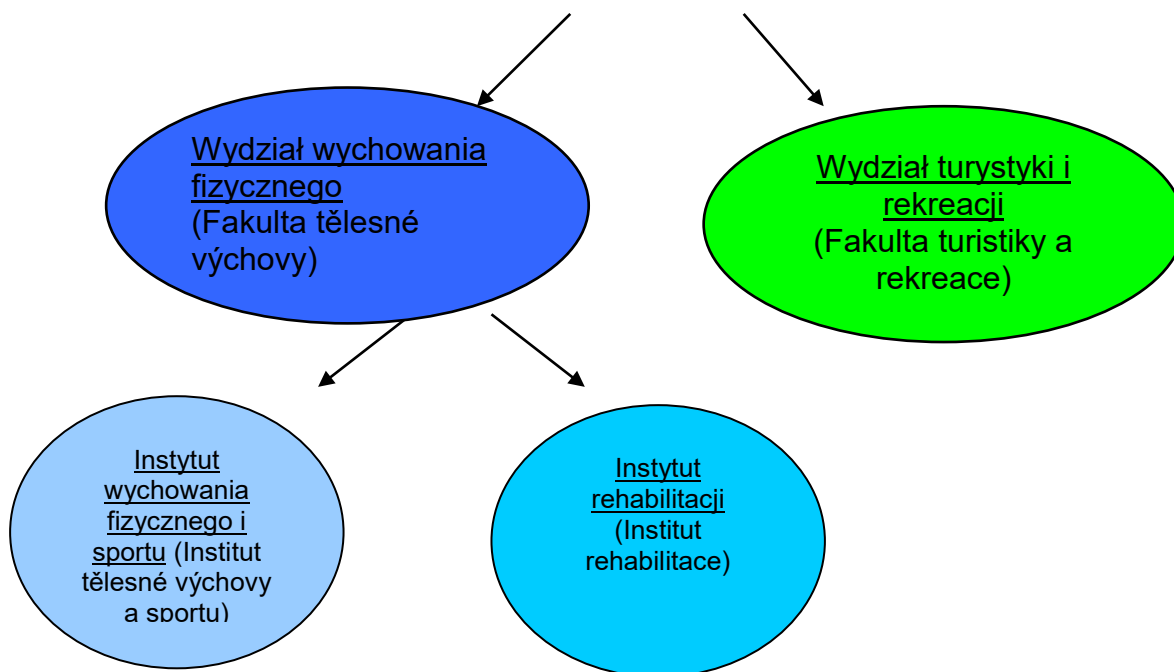
2) Pedagogika - specjalność promocja zdrowia i socjoterapia (Pedagogika – specjalizace upevňování zdraví a socioterapie)

Předměty profilující obor: Wstęp do promocji zdrowia; Wstęp do socjoterapii; Psychologia zdrowia; Socjologia zdrowia i choroby; Kształtowanie umiejętności społecznych; Zaburzenia rozwoju i zachowania; Anatomia i fizjologia; Podstawy zdrowia publicznego; Praktyka hospitacyjna w placówkach oświatowych, ochrony i promocji zdrowia; Psychologia kliniczna; Konstruowanie programów profilaktycznych; Zasady i techniki pracy grupowej; Techniki wspomagania zdrowia; Metodyka edukacji zdrowotnej w szkole; Wybrane zagadnienia pomocy psychologicznej i pedagogicznej; Podstawy psychoterapii; Podstawy terapii rodzin; Terapia zajęciowa – podstawy plastyki; Terapia zajęciowa – podstawy muzykoterapii; Terapia zajęciowa - podstawy choreoterapii; Zagrożenia społeczne i cywilizacyjne; Metodyka edukacji zdrowotnej w placówkach ochrony zdrowia; Rozwój psychoseksualny i jego zaburzenia; Terapia dziecka ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; Metody socjoterapii w pracy z dzieckiem chorym somatycznie; Metody socjoterapii w pracy z dzieckiem z rodziny alkoholowej; Metody socjoterapii w pracy z dzieckiem doświadczającym przemocy; Metody socjoterapii w pracy z dzieckiem nadpobudliwym; psychoruchowo; Zagadnienia etyki zawodowej; Podstawy ratownictwa medycznego; Marketing w promocji zdrowia.

Poznámka: U studijního oboru Pedagogika - specjalność edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (Pedagogika – specjalizace výchova a rehabilitace osob s mentálním postižením) existuje tělesná výchova v následujícím rozsahu: I. – IV. rok, 2 hod./týdně. Student si volí dle zájmu či lékařského doporučení: všeobecně rozvíjející TV, zdravotní, rehabilitační, rekreační nebo sportovní. Způsob zakončení: zápočet.

7.3 Akademia wychowania fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu (Akademie tělesné výchovy Eguena Piaseckého v Poznani)

**AKADEMIA WYCHOWANIA
FIZYCZNEGO**

Studium v akademii je 5leté. V rámci studia tělesné výchovy, tj. na WydZIAŁU wychowania fizycznego a Instytutu wychowania fizycznego i sportu si student musí zvolit specializaci: učitel TV, trenér, manager TV a sportu nebo sport osob s postižením. Výuka specializací probíhá v 7. – 9. semestru. Všichni studenti WydZIAŁU wychowania fizycznego a Instytutu wychowania fizycznego i sportu mají povinně jednosemestrální výuku 45 hodin výuky předmětu speciální tělesná výchova, ukončený zápočtem.

Jestliže si student zvolí specializaci Sport osob s postižením, absolvuje v tyto profilující předměty: speciální tělesná výchova, metodické aspekty TV osob s postižením, psychopedagogické základy rehabilitace, teorie a didaktika sportu osob se sensorickými dysfunkcemi, teorie a didaktika sportu osob s pohybovými dysfunkcemi, aktivní rehabilitace, turistika a rekreace osob s postižením, organizace TV a sportu osob s postižením, sportovní pomůcky pro osoby s postižením, psychomotorická stimulace, komunikace s osobami s postižením, pohybové aktivity seniorů. Z uvedených předmětů specializace jsou 4 zakončeny zkouškou. Dále může zdarma absolvovat 90 hodinové školení k získání licence instruktora sportu (jednoho konkrétního) osob s postižením.

Uvedená specializace opravňuje absolventa k práci vychovatele a organizátora pohybových aktivit osob s postižením. Nikoliv však k profesi učitele tělesné výchovy ve speciálních školách. V tomto případě si musí absolvent doplnit vzdělání 2letým studiem speciální pedagogiky na Universitě.

Studenti WydZIAŁU wychowania fizycznego Instytutu rehabilitacji mají následující předměty (související se sledovanou problematikou): Teorie a metodika sportu osob s postižením (1 semestr v rozsahu 45 hodin), rehabilitace tělesně postižených sportem (v rozsahu 1 semestr 30

hodin). Z volitelných předmětů jsou to: denní gymnastika, pohybový program V. Sherborne, psychomotorika apod.

Studenti Wydziału turystyki i rekreacji (Fakulta turistiky a rekreace) zůstávají problematikou osob s postižením nedotčeni. Studenti si v průběhu studia volí ze specializací: hoteliérství, politika turistiky, rekreace.

Závěr

Mezi zajímavé předměty z pohledu řešeného projektu - modul VŠ vzdělávání „speciálního pedagoga volného času“ lze zařadit: muzikoterapie, sociální dovednosti, profesní etika, marketing v propagaci zdraví, denní gymnastika, metodické aspekty TV osob s postižením, teorie a didaktika sportu osob s pohybovými dysfunkcemi, aktivní rehabilitace, organizace TV a sportu osob s postižením, psychomotorická stimulace, pohybové aktivity seniorů, biologická regenerace, organizace soutěží, andragogika, sociologie volného času.

8 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Rakousku

8.1 Universität Innsbruck (Univerzita Innsbruck)

Univerzita Innsbruck patří k nejvýznamnějším vysokoškolským institucím v Rakousku. Člení se na 13 fakult, jednou z nich je Fakulta psychologie a věd o sportu, která se dále člení na Institut psychologie a Institut věd o sportu. Institut věd o sportu se dále **nedělí** na jednotlivá pracoviště (je tvořen jen 13 pedagogickými pracovníky).

Jednotlivé sledované problematiky se řeší následovně:

- volný čas + tělesná výchova + speciální pedagogika – ano, především u odborníků, kteří participují na studiu Sport a zdraví,
- tělesná výchova + volný čas – ano, především u odborníků, kteří participují na studiu Sport a zdraví a Sportovní management, částečně na studiu Výkonnostního sportu,
- tělesná výchova + speciální pedagogika – ano, především u odborníků, kteří participují na studiu Sport a zdraví.

Otázky přípravy na volnočasové aktivity ve vztahu k tělesné výchově a speciální pedagogice jsou zastoupeny především v bakalářském studiu **Sport a zdraví** (Gesundheitssport). Uvedené aspekty jsou začleněny v tzv. medicínsko-preventivním modulu v předmětech funkční anatomie, fyziologie a hygienické aspekty sportu.

Otázky přípravy na volnočasové aktivity ve vztahu k tělesné výchově jsou zastoupeny především v bakalářském studiu **Sportovní management** (Sportmanagement). Uvedené aspekty jsou začleněny v modulu Teorie a praxe sportů, především v předmětu Volnočasové a moderní sporty.

Problematika vztahu k tělesné výchově a speciální pedagogiky je zastoupena především v bakalářském studiu **Sport a zdraví** (Gesundheitssport). Uvedené aspekty jsou začleněny v tzv. medicínsko-preventivním modulu v předmětech Pohybový aparát, Sensomotorika a Psychosociální prevence.

Všechny tři výše uvedená bakalářská studia (Sport a zdraví, Sportovní management, Výkonnostní sport) trvají 6 semestrů. Navazující magisterské studium „Vědy o sportu a pohybu“ (Sport- und Bewegungswissenschaft) je třísemestrové.

8.2 Profil absolventa oboru

Sport a zdraví: Absolvent má ve společnosti přispívat k podpoře vysoké kvality života, a to v různých oblastech a institucích, především v zařízeních s preventivní orientací (např. rehabilitační centra, sanatoria, centra zdraví, domovy seniorů, sportovní kluby, turistické svazy, podniky, hotely, zařízení zaměřená na problémy obezity a deprese ad.), v zařízeních orientovaných na podporu zdraví (např. fitness a wellness centra, wellness hotely ad.), v resocializačních zařízeních (pro alkoholiky a drogově závislé), **v zařízeních pro postižené (tělesně a sluchově)** a ve sportovně terapeutických zařízeních.

Sportovní management: Absolvent má ve společnosti přispívat k podpoře vysoké kvality života, a to v různých oblastech a institucích, např. ve sportovním průmyslu a obchodu, ve sportovní turistice a ve volnočasové nabídce, v řízení komerčního sportu, podnikového sportu a sportovních svazů a ve vedení zdravotních a fitness center.

Výkonnostní sport: Absolvent má ve společnosti přispívat jako trenér k odpovědnému a vysoce kvalifikovanému rozvoji výkonnostního sportu, a to ve sportovních svazech, v komerční sportovní nabídce (fitness, turistika, sportovní a zdravotní centra), ve sportovním školství, ve sportovním průmyslu a ve sportovních médiích.

Navazující magisterské studium „Vědy o sportu a pohybu“ navazují na předešlá zaměření. Navíc absolventy rozvíjejí ve vědecké a výzkumné bázi věd o sportu a pohybu, především v metodách empirického sociálního výzkumu a ve statistice. O všechny směry bakalářského studia i o navazující magisterské studium je tradičně mezi uchazeči velký zájem. Vzhledem k dynamickému rozvoji sportovního průmyslu, rekreačního i soutěžního sportu a zvýšeného důrazu na zdravotní aspekty sportu a pohybu v Rakousku (respektive v celé západní Evropě) je uplatnění absolventů dobré. Specifické zaměření v Innsbrucku na alpské lyžování odpovídá potřebám dané lokality.

Závěr

Specifické předměty, které by odpovídaly zaměření projektu „*Motopedagogika*“, se na Univerzitě Innsbruck nevyučují. Související témata jsou zařazena ve vybraných předmětech především bakalářského studia Sport a zdraví (viz výše). V bakalářském studiu Sport a zdraví se věnuje výrazná pozornost medicínským východiskům jednotlivých (především tělesných a zdravotních) postižení. Přínosná témata jsou např.: ortopedická východiska, hygienické aspekty sportu, fyzikální terapie a prevence. Samostatné předměty k obsahu projektu nejsou. Pro zájemce o tuto problematiku však existuje velmi široká studijní literatura.

9 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Řecku

V roce 1982 byly vysoké školy v Řecku podrobeny radikální změně ve všech sférách - organizaci, složení a obsahu učebních plánů. Jedna z částí této změny také spočívala v profesionální přípravě učitelů tělesné výchovy na vysokoškolskou úroveň. Katedry Tělesné výchovy a Sportovních věd můžeme dnes najít na Univerzitách:

- Univerzita v Athénách
- Univerzita v Thessaloniki
- Univerzita v Thrace
- nová katedra tělesné výchovy a sportovních věd byla založena i na vysoké škole v

Thessaly

Tyto katedry nepatří k žádné fakultě, ale jsou nezávislé a mají status fakulty. Díky této institucionální změně vznikly příležitosti pro výzkum a nové perspektivy pro jeho rozvoj.

9.1 Aristotle University of Thessaloniki (Aristotelova Univerzita v Thessaloniki)

Faculty of Physical Education and Sport Sciences (Fakulta tělesné výchovy a sportovních věd)

Fakulta tělesné výchovy a sportovních věd byla založena v roce 1985. Od jejího založení se do vysokoškolského programu zapsalo 1500 studentů. Dnes má katedra 499 vysokoškolských

studentů. Katedra je jedinou ve městě Serres a zároveň má velký podíl na rozvoji a organizování konferencí, sportovních událostí atd.

Departments /Katedry/:

- a) Department of Sport Medicine and Biology of Physical Activity (Katedra sportovní medicíny a biologie fyzické aktivity)
- b) Department of Sciences of Sport Coaching (Katedra sportovních věd a tréninku)
- c) Department of Social – Behaviour Sciences (Katedra sociálně – behaviorálních věd)
- d) Department of Sport Medicine and Biology of physical activity – courses Ergophysiology (ergofyziologie)

Vztah k problematice:

- a) **Volný čas + tělesná výchova + speciální pedagogika:** žádné dostupné prameny
- b) **Tělesná výchova + volný čas**

Department of Sport Medicine and biology of physical activity: courses Sport Training (*Sportovní trénink*)

Department of Science of sport Coaching: Gymnastics I, II /*Gymnastika I, II*/ Apparatus Gymnastic I, II /*Nárad'ová Gymnastika I,II*/ Rhythmic Gymnastic I, II /*Rytmická Gymnastika*/ Athletics (running) /*Atletika – běh*/ Athletics (jumping) /*Atletika – skok*/ Athletic (throwing) /*Atletika – hod*/ Team Handball I,II /*Házená Družstev I,II*/ Football I, II /*Fotbal I,II*/ Folk Dancing I, II /*Folkový tanec I, II*/ Dance /*Tanec*/ Recreation /*Rekreace*/ Swimming I, II, /*Plavání I,II*/ Synchronized Swimming /*Synchronizované plavání*/ Basketball I, II /*Basketbal I, II*/ Volleyball I, II /*Volejbal I, II*/ Sailing /*Plachtění*/ Skiing, Water Skiing /*Lyžování, Vodní lyžování*/ Boxing /*Box*/ Weight Training /*Vzpírání*/ Water Polo /*Vodní pólo*/ Shooting /*Střelba*/ Horse Riding /*Jízda na koni*/ Tennis /*Tenis*/ Table Tennis /*Stolní tenis*/ Wrestling /*Zápasení*/ Fencing /*Šerm*/

Department of Social – Behaviour Science: Theory of Physical Education /*Teorie Tělesné výchovy*/ Sport for All /*Sport Pro Všechny*/ Sport Psychology /*Psychologie Sportu*/ Theory of Coaching /*Teorie Tréninku*/ Adapted Physical Education /*Přizpůsobená Tělesná Výchova*/ Sport/Athletic Administration/ /*Sportovně Atletická správa*/ Sport Philosophy /*Filosofie Sportu*/ Statistics in P. E. and Sports /*Statistiky a P.E.Sporty*/ Sport Law /*Sportovní Právo*/ Sport in Ancient Greece /*Sport Starověkého Řecka*/

- c) **Tělesná výchova + speciální pedagogika:** žádné kurzy nejsou této problematice věnované

Další informace fakultě a studiu:

Délka studia (v oboru) - všechny výše uvedené kurzy jsou dvousemestrové, pouze Ergofysiotherapy a Sport Sociology jsou čtyřsemestrové

Uplatnění - studenti se mohou uplatnit jako učitelé tělesné výchovy na základních a středních školách, mohou pracovat jako trenéři a kouči, taktéž jsou kompetentní k budování kariéry vrcholových sportovců

9.2 University of Athens (Univerzita v Athénách)

Seznam pracovišť, které řeší sledovanou problematiku:

Faculty of Physical Education and Sport Sciences (Fakulta tělesné výchovy a sportovních věd)

Na fakultě pracuje 41 zaměstnanců 36 instruktorů, učí a vedou výzkum katedrách sportovního lékařství a biologie fyzické aktivity, katedře sociálních věd a katedře sportovních trenérů. Dodatečně je každým rokem přibráno několik učitelů tělesné výchovy. Kromě obvyklého vyučování navštěvují fakultu odborníci v daném oboru.

Nabídka studia:

- Vysokoškolské: 4-roční studium, Ptychio (ekvivalent k „tělesně schopný“ v tělesné výchově a sportovní vědě)
- Postgraduální: Ph.D.

Departments /katedry

- a) Dep. of social – behavioral sciences /Katedra sociálně – behaviorálních věd/
- b) Dep. of sport medicine and biology of physical activity /Katedra medicíny a biologie tělesných aktivit/
- c) Dep. of Sports /Katedra sportů/
- d) Dep. of Classic Athletics /Katedra klasických sportů/
- e) Dep. of Gymnastics and Dance /Katedra gymnastiky a tance/
- f) Dep. of Water Sports /K. vodních sportů/

Faculty of Primary Education

Department of Special Education and Psychology

Volný čas + tělesná výchova + speciální pedagogika: žádné kurzy se této problematice nevěnují.

Faculty of Physical Education and sport science

Department of sport medicine and biology of physical activity – list of courses offered:

Functional Anatomy I /*Funkční Anatomie I*/ Functional Anatomy II /*Funkční Anatomie II* / Human Physiology /*Fyziologie člověka*/ Ergophysiology /*Ergofyziologie*/ Sport Biomechanics /*Sportovní Biomechanika*/ Team Handball II /*Házená Družstev*/ Ergometry /*Ergometrie*/ Sport Medicine /*Sportovní Medicína*/ Sport Training /*Sportovní Trénink*/ Biochemistry of Exercise /*Biochemie Cvičení*/ Department of social-behavioural science Theory of Physical Education /*Teorie tělesné výchovy*/ History of P.E./*Historie tělesné výchovy*./ Psychology of motor behavior /*Psychologie motorického chování*/ Sport for All /*Sport pro Všechny*/ Teaching Practise I /*Odborné Praxe I*/ Teaching Practise II /*Odborné praxe II*/ Sport Psychology /*Psychologie Sportu*/ Sport Sociology /*Sociologie Sportu*/ Teory of Coaching /*Teorie Tréninku*/ Adapted Physical Education /*Přízpusobená Tělesná Výchova*/ Sport Philosophy /*Filosofie*

Sportu/ Sport/ Athletic Administration / Sportovně - atletická Administrativa / Sport Law /Sportovní Právo/ Sport in Ancient Greece /Sport Starověkého Řecka/

Department of science of sport coaching: *Gymnastics I /Gymnastika I/ Gymnastics II /Gymnastika II/ Athletics (Running) /Atletika – běh/ Gymnastics I, II /Gymnastika I, II/ Apparatus Gymnastic I, II /Nárad'ová Gymnastika I, II/ Rhythmic Gymnastic I, II /Rytmičká Gymnastika/Athletics (running) /Atletika – běh/ Athletics (jumping) /Atletika – skok/ Athletic (throwing) /Atletika – hod/ Team Handball I,II /Házená Družstev I,II/ Football I, II /Fotbal I,II/ Folk Dancing I, II /Folkový tanec I, II/ Dance /Tanec/ Recreation /Rekreace/ Swimming I, II, /Plavání I,II/ Synchronized Swimming /Synchronizované plavání/ Basketball I, II /Basketbal I, II/ Volleyball I, II /Volejbal I, II/ Sailing /Plachtění/ Skiing, Water Skiing /Lyžování, Vodní lyžování/ Boxing /Box/ Weight Training /Vzpírání/ Water Polo /Vodní pólo/ Shooting /Střelba/ Horse Riding /Jízda na koni/ Tennis /Tenis/ Table Tennis /Stolní tenis/ Wrestling /Zápasení/ Fencing /Šerm /*

Tělesná výchova + speciální pedagogika: žádné kurzy věnující se této problematice.

Další informace o fakultě a studiu

Fakulta opravňuje studenty učit tělesnou výchovu na základních a středních školách, mohou pracovat jako trenéři nebo se mohou uplatnit v jiném oboru tělesné výchovy pro který je fakulta připravila během 4 let.

Po dokončení běžného tříletého studijního programu, si studenti vybírají specializaci v jednom z olympijských sportů nebo oblasti, jako je: Lidový tanec, přizpůsobená tělesná výchova, a sport pro všechno. Všem studentům jsou během jejich čtvrtého ročníku nabídnuty příležitosti pokročilého studia v oblasti, kterou si vybrali. Certifikát specialisty je jim udělen společně s osvědčením o dokončení jejich studia.

Fakulta nabízí M.A. a Ph.D. V oboru biologie fyzické aktivity. Magisterské studium trvá 2 roky a navazující Ph.D. minimálně tři roky studia a výzkumu. Fakulta nabízí také Ph.D. V oborech příbuzných jako je:

Psychologie sportu, sociologie sportu, filozofie sportu, historie sportu, pedagogika sportu, trenérství

9.3 Democritus University of Thrace (Demokritova Univerzita v Thrace)

Zaměření na oblasti:

Sports Training Theory and Application
Exercise and Health
Sports Management – Physical Education in Schools – Recreation

Katedry tělesné výchovy a sportovní vědy

Katedry tělesné výchovy a sportovní vědy má následující cíle:

- zkultivovat a podporovat tělesnou výchovu a sportovní vědu podle vysokoškolského a aplikovaného vyučování a výzkumu

- poskytnout všem studentů všechny potřebné prostředky, které jsou nezbytné pro jejich vědeckou a profesionální kariéru
- přispět k pokroku řeckých sportů a rozšířit myšlenku sportu po celé zemi
- přispět k uvědomění si důležitosti tělesné výchovy jako zdokonalení kvality života

Department of Physical Education and sport science (tělesné výchovy a sportovních věd)

Volný čas + tělesná výchova + speciální pedagogika: žádné kurzy se této problematice nevěnují.

Department of Physical Education and Sport Sciences

Tělesná výchova + volný čas:

1. semestr: Swimming /*Plavání*/ Basketball Gymnastics /*Gymnastika*/ Sociology of Sports /*Sociologie Sportu*/ Physiology /*Fyziologie*/ New Technologies in Physical Education /*Nové Techniky v Tělesné Výchově*/

2. semestr: Greek Folk Dances / *Řecké folkové tance*/ Volleyball /*Volejbal*/ Track and Field Athletics /*Lehká Atletika*/ Sport Management /*Sportovní management*/ Sport Psychology /*Psychologie Sportu*/

3. semestr: Team Handball /*Házená Družstev*/ Artistic Gymnastic /*Umělecká Gymnastika*/ Exercise Physiology /*Fyziologie Cvičení*/

4. semestr: First Aid /*První Pomoc*/ Theory of Trainig /*Teorie Tréninku*/ Physical Education for Secondary School Students /*Tělesná Výchova pro Studenty Středních Škol*/, Early childhood Physical Education /*Tělesná výchova u dětí raného věku*/

5. semestr: Exercise in Health and Fitness Clubs – /*Cvičení pro zdraví a Klubové Fitness*/, Management – Operation – Equipment /*Management – Průběh – Vybavení* / Alternative Forms of Exerce – Aerobics /*Alternativní Formy Cvičení – Aerobik*/

6. semestr: Statistic in Physical Education /*Statistika v Tělesné Výchově*/, Corporate Fitness and Municipal Recreation /*Spolupráce Fitness*

Department of Physical Education and Sport Sciences

Tělesná výchova + speciální pedagogika:

Students With Special Needs in School (*Studenti se speciálními potřebami ve škole*) - délka studia oboru je 4 roky (8 semestrů). Studijní materiál: fakultní knihovna obsahuje 14 600 knih, 200 žurnálů, 88 Ph. D. tezí a 796 disertačních prací. Fakulta poskytuje relevantní vzdělání v oboru tělesná výchova a sport, umožňuje vzdělání také postgraduální. Nabízí uplatnění v oboru tělesné výchovy a sportu, (výuka na kterémkoli stupni vzdělávání), a dále se studenti mohou uplatnit jako trenéři sportovních klubů.

9.4 University of Thessaly (Univerzita v Thessaly)

Department of Physical Education & Sport Science

Katedra tělesné výchovy a sportovních věd byla založena v roce 1994 a první studenti byli přijati v akademickém roce 1994-1995. Katedra se nachází v městě Trikala.

Cíle katedry:

- a) zkultivovat a podporovat tělesnou výchovu a sportovní vědu podle vysokoškolského a aplikovaného vyučování a výzkumu
- b) poskytnout všem studentů všechny potřebné prostředky, které jsou nezbytné pro jejich vědeckou a profesionální kariéru
- c) přispět k pokroku řeckých sportů a rozšířit myšlenku sportu po celé zemi
- d) přispět k uvědomění si důležitosti tělesné výchovy jako zdokonalení kvality života

Department of Special Education

Katedra speciální pedagogiky byla založena roku 1993 a začala působit v roce 1998. Je součástí školy humanitních studií na Universitě v Thessaly. Katedra speciální pedagogiky je **jedinou v Řecku**, která se plně zabývá speciální pedagogikou. Hlavním cílem je připravit pedagogy pro výuku na mateřských, základních školách, ale také pro výzkum a rozvoj v oblasti speciální pedagogiky. Na katedře se věnují následující problematice: specifické poruchy učení; sluchové postižení; zrakové postižení; mentální retardace; artismus.

Tělesná výchova + speciální pedagogika: Psychophysiology of Child Psycho-Motor Development (Psychofyziologie dětského psychomotorického vývoje)

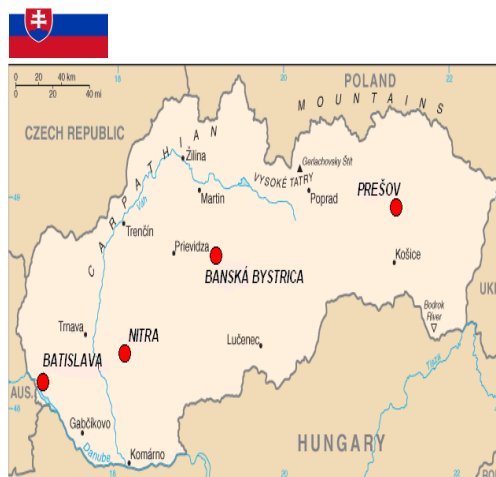
Department of physical education and sport science

Tělesná výchova + volný čas: Research Methodology – statistics with emphasis on its application to physical education /*Metodologie Výzkumu – Statistika zdůrazňující vlastní Aplikaci na TV*/ Sports Medicine /*Sportovní Medicína*/ Sports Psychology /*Psychologie Sportu*/ Sports Pedagogy /*Pedagogiky Sportu*/ Exercise Physiology /*Fyziologie Cvičení*/ Sports and Recreation Management /*Manegement Sportu a Rekreace*/ Sports Psychology /*Psychologie Sportu*/ Soccer /*Fotbal*/ Coaching Track and Field /*Trénink v Lehké Atletice*/ Psychology of Physical Education /*Psychologie Tělesné Výchovy*/ Biomechanics /*Biomechanika*/ Biochemistry of Exercise /*Biochemie Cvičení*/ Soccer Training /*Trénink ve Fotbalu*/ Recreation Activities Management

/Management Rekreačních Aktivit/ Motor Learning - Rhythmic Gymnastics /Rytmická Gymnastika/ Sports Recreation /Sportovní Rekreace/ Teaching Physical Education /Výuka Tělesné Výchovy/ Aquatics /Vodní Sporty/ Human Physiology /Psychologie Člověka/

Za pomoc při zpracování této části patří poděkování studentkám University Palackého v Olomouci Adéle Šestákové a Tereze Brodské.

10 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami na Slovensku

10.1 Univerzita Komenského v Bratislavě

Univerzita Komenského v Bratislave
Fakulta telesnej výchovy a športu

Univerzita Komenského v Bratislavě je nejstarší, největší a nejkomplexnější univerzitou klasického typu, je střediskovým centrem vzdělávání, vědy a výzkumu na Slovensku.

Základním nástrojem organizace a evidence studia je kreditový systém, odpovídající Evropskému systému přenosu a akumulace kreditů (ECTS). Fakulty UK mají právo udělovat příslušný akademický titul v 1040 akreditovaných studijních programech. Ve všech stupních studia zde studuje cca 30.000 studentů.

Fakulta telesnej výchovy a športu UK

Posláním a cílem FTVŠ UK je příprava odborníků pro tělesnou výchovu a sport a výzkum v oblasti věd o sportě (sportovní edukologie, sportovní humanistika a sportovní kinantropologie).

Přehled akreditovaných studijních programů dotýkajících se problematiky speciální pedagogiky a volného času

Programy 1 a 2 stupně (Bc. a Mgr.)

- sport a zdraví
- sport a zdraví a učitelství předmětu tělesná výchova
- učitelství předmětů tělesná výchova a environmentalistika
- sport a regenerace

Programy 3 stupně (Ph.D.)

- sportovní kinantropologie
- sportovní humanistika
- sportovní edukologie

Jednotlivé programy zajišťují katedry:

- o Katedra atletiky

- Katedra sportovní kinantropologie
- Katedra gymnastiky
- Katedra her
- Katedra sportů v přírodě a plavání
- Katedra sportovní humanistiky
- Katedra sportovní edukologie

10.2 Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica

Univerzita Mateja Bela vznikla 1. června 1992 sloučením Pedagogické fakulty a Ekonomické fakulty. Obě uvedené fakulty vytvořily základ nové univerzity, která má v současnosti sedm fakult:

- Ekonomická fakulta
- Fakulta humanitních věd
- Fakulta přírodních věd
- Právnícká fakulta
- Fakulta politických věd a mezinárodních vztahů
- Filologická fakulta
- Pedagogická fakulta
- (Fakulta financí přičleněná k EF od 1.9.2005)

Fakulta Humanitných vied Univerzity Mateja Bela

Fakulta humanitních věd Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici svou širokospektrální studijní nabídkou vytváří adekvátní prostor pro naplnění svých záměrů humanitně profilované vzdělávací instituce, a tím i svého poslání. Podstatou poslání Fakulty humanitních věd UMB v Banskej Bystrici je výchova občansky způsobilých, odborně připravených, kreativních a

flexibilních absolventů. Důraz je kladen na jejich uplatnění především v rezortech školství, kultury, masmediích, ale i ve státní a veřejné správě.

Na fakultě humanitních věd působí katedry:

- Katedra anglistiky a amerikanistiky (KAA)
- Katedra etiky a aplikované etiky (KETA)
- Katedra filozofických věd (KFV)
- Katedra germanistiky (KGE)
- Katedra historie (KHI)
- Katedra hudby (KHU)
- Katedra andragogiky a psychologie (KAP)
- Katedra romanistiky (KRO)
- Katedra evropských kulturních studií (KEKŠ)
- Katedra slovenského jazyka a literatury (KSLJ)
- Katedra tělesné výchovy a sportu (KTVŠ)
- Katedra výtvarné tvorby (KVT)

Pedagogická Fakulta Univerzity Mateja Bela

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY MATEJA BELA
BANSKÁ BYSTRICA

V oblasti pedagogické činnosti se pedagogická fakulta soustřeďuje na přípravu kvalifikovaných odborníků v oblasti výchovy a vzdělávání dětí a mládeže i dospělých. Fakulta garantuje studium v těchto akreditovaných studijních oborech a programech:

Učitelství akademických předmětů:

- Učitelství pedagogiky (Bc., Mgr.)

Pedagogika:

- Pedagogika (Bc, Mgr, Ph.D.)
- Sociální pedagogika (Mgr.)
- Pedagogika volného času (Mgr.)

V těchto programech se studium realizuje denní i externí formou studia. V rámci celoživotního vzdělávání katedra realizuje doplňující pedagogické studium pro vychovatele, absolventy a studenty neučitelských vysokých škol a podílí se na realizaci dalšího vzdělávání v rámci U3V na UMB v Banské Bystrici a TU ve Zvoleně.

V oblasti vědecko-výzkumné činnosti se fakulta orientuje na pedeutologické problémy, problematiku rodinné výchovy, otázky historie školství a pedagogiky, oblast sociologie výchovy a sociální pedagogiky, sociálně-patologických jevů a jejich prevence, oborové didaktiky základní, střední a vysoké školy, speciální pedagogiku, pedagogiku volného času, andragogiku, metodologii pedagogiky a didaktiky pedagogiky.

Tomuto obsahu odpovídají i teze státních zkoušek:

- Pedagogika volného času
- Pedagogika učitelská (Mgr.)

- Pedagogika neučitelská (Mgr.)
- Sociálna pedagogika
- Sociálna práca
- Vychovávateľství

10. 3 Pedagogická Fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Poskytování odborného vzdělávání budoucích učitelů mateřských, základních a středních škol zůstává hlavním posláním činnosti Pedagogické fakulty UKF. Připravuje však i kvalifikované vychovatele, sociální pedagogy a andragogy pro výchovnou práci v školských, mimoškolských, podnikových a jiných výchovných zařízeních. Připravuje i školské manažery, mistry odborné výchovy a učitele technické výchovy. Fakulta se aktivně spolupodílí i na zabezpečování potřeb seniorů v rámci Univerzity třetího věku UKF. Systém vzdělávání na Pedagogické fakultě nikdy nebyl statický. Je to systém dynamický, pro který je charakteristické neustále hledání optimálních cest, jak připravit budoucí absolventy, aby dokázali úspěšně a tvořivě řešit úlohy, s kterými budou konfrontováni ve své každodenní praxi.

**KATEDRA TELESNEJ VÝCHOVY
A ŠPORTU**

Katedra tělesné výchovy a sportu v současné přetechizované době považuje zdravý způsob života, i pomocí tělovýchovných a sportovních aktivit, za významnou společensko-kulturní hodnotu. V duchu řecké kalokaghatie rozšiřuje fakulta vědomosti a zručnosti studentů tak, aby tělesnou výchovu a sport považovali za trvalou součást životního stylu a vštěpovali ji v budoucnosti svým žákům.

Katedra v rámci PF a prostřednictvím dalších fakult zabezpečuje výuku tělesné výchovy v těchto formách studia:

- TV v studiu učitelství pro 1. stupeň ZŠ,
- TV pro 2. stupeň ZŠ a SŠ (dvojborové studium)
- TV pro mimořádné formy studia (studium při zaměstnání a rekvalifikační studium).

10. 4 Prešovská univerzita

Přípravu odborníků pro tělesnou výchovu a sport, zajišťuje na Prešovské univerzitě fakulta sportu. Specificky jsou na jednotlivé aktivity zaměřené tři katedry.

Katedra sportovní humanistiky a kinantropologie (KŠHK)

Zařazuje ve své pedagogické a vědecko-výzkumné činnosti dva vědní odbory, a to sportovní humanistiku a sportovní kinantropologii. Z hlediska těchto oborů zabezpečuje katedra výuku následujících předmětů: Úvod do věd o sportě, Metodologii věd o sportě, Základy vědecké práce, Filozofii a sociologii sportu, Historii tělesné kultury, Psychologii tělesné výchovy a sportu, Psychologii sportu, Anatomii, Antropomotoriku, Biomechanika, Tělovýchovné lékařství, Fyziologii člověka a tělesných cvičení.

Katedra sportovní edukologie

Tato katedra je pracovištěm Fakulty sportu, která svou strukturou a obsahem zahrnuje široké penzum informací poznatků a dovedností z oblasti sportovní edukologie. Cílem je zprostředkování základních a specifických vědomostí ze všeobecných a odborných didaktik tělesné výchovy a sportu. K dalším cílům se řadí pedagogicko-psychologická, odborně metodická příprava a implementace integrovaných praktických zručností vzdělávacího procesu tělesné výchovy a sportu na všech úrovních s výstupem profesionální způsobilosti budoucích absolventů.

Katedra všeobecné tělesné výchovy

Cílem všeobecné tělesné výchovy KVTV FŠ je především nabídka co nejpestřejšího programu zaměřeného na:

- zlepšení zdravotního stavu a tělesné kondice,
- kompenzace duševní námahy a jednotvárné studijní zátěže,
- posílení vztahu k určitému druhu sportu specializací ve výuce,
- odstranění plavecké negramotnosti,
- zvládnutí základních obecností vybraného sportu u začátečníků,
- u pokročilých zdokonalovat dovednosti s využitím základních prvků sportovního tréninku,
- výběr studentů a reprezentace univerzity na významných domácích a zahraničních akademických soutěžích,
- rozvoj teoretických vědomostí a vykonávání pohybových aktivit,
- zvládnutí základních pravidel vybraného sportu,
- rozšíření možností pro pravidelnou pohybovou aktivitu studentů.

11 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami ve Slovinsku

11.1 Struktura vzdělávacího systému

- Předškolní výchova
- Základní vzdělávání (jednotná struktura primární základní a druhý stupeň ZŠ)
- Střední (vyšší) vzdělání:
 - odborné a technické vzdělání
 - středoškolské obecné vzdělání
- Po středoškolské vzdělávání
- Vyšší vzdělávání
 - vysokoškolské pregraduální akademické a profesní vzdělání
 - postgraduální vzdělávání:
 - specializace (specializacija) a magisterské studium (magisterij)
 - doktorské studium (doktorat)

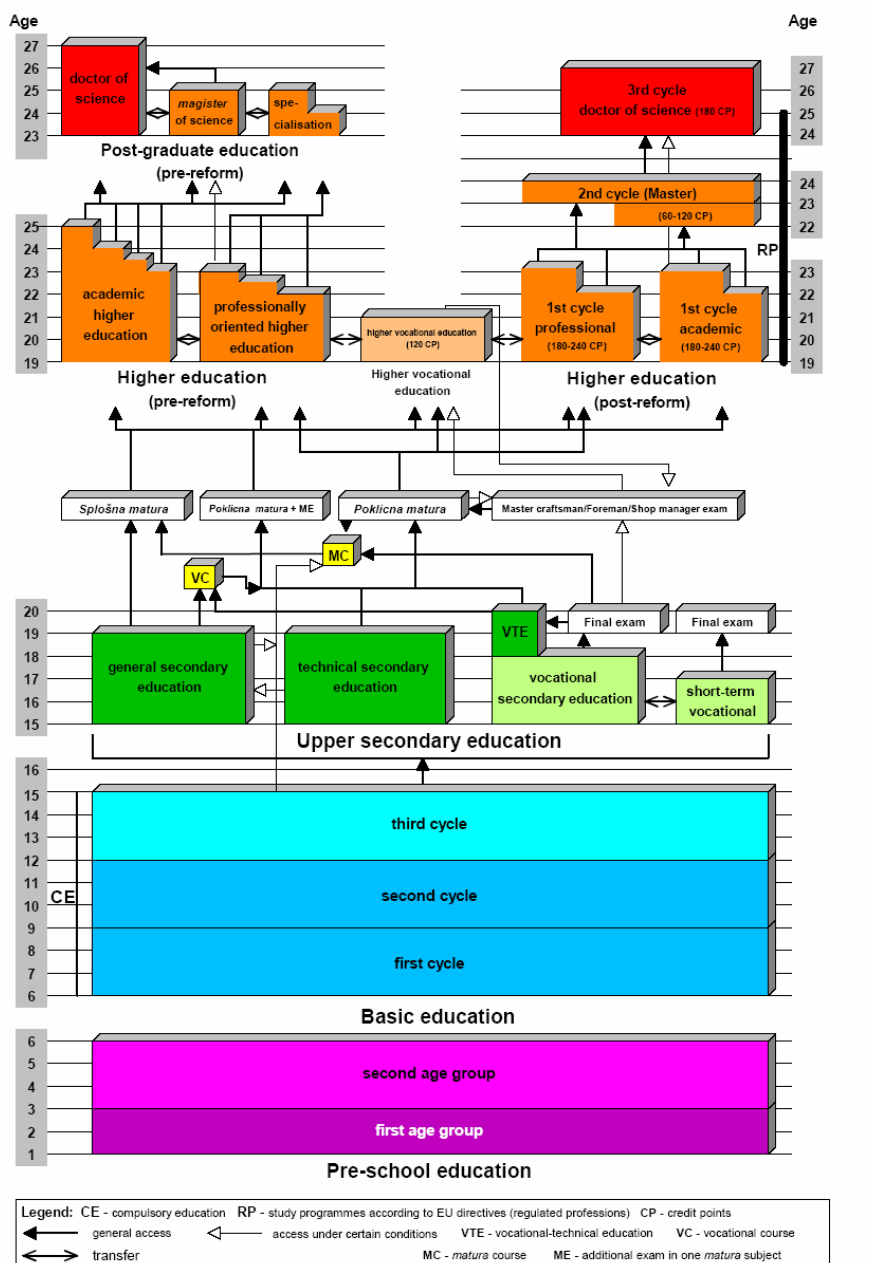
Specifická součást systému

- Vzdělávání dospělých
- Vzdělání taneční a hudební
- Vzdělávání speciální (pro osoby se speciálními potřebami)
- Modifikované programy a programy pro etnický a jazykově smíšené oblasti

Rozpracované oblasti týkající se osob se speciálními potřebami

Ve Slovinsku došlo v roce 2000 k podstatným reformám a legislativním změnám ve vzdělávání dětí se speciálními potřebami, podněteným Bílou listinou (White Paper). Od roku 2002 na VŠ dochází ke změnám v kontextu Boloňského procesu.

The Structure of the Education System in Slovenia 2006/07

Základní vzdělávání (jednotná struktura primární základní a druhý stupeň ZŠ)

Kurikulum zahrnuje mimo povinné a volitelné předměty i vzdělávací asistenci pro děti se speciálními potřebami, doučovací hodiny, doplňkové hodiny, péči o děti po skončení výuky (družina), zájmové aktivity apod.

Vzdělávání žáků se speciálními potřebami (SP)

Ve Slovinsku došlo v roce 2000 k podstatným reformám a legislativním změnám ve vzdělávání dětí se speciálními potřebami, podněceným Bílou listinou (White Paper). Shodně s novou legislativou, stala se inkluze základním principem vzdělávání dětí se SP. Od roku 2001 jsou vyvíjeny různé programy s kompenzačními prvky pro pomoc k dosažení standardů vzdělání i pro žáky se SP. Současně probíhá proces reorganizace a rekonceptualizace institucí pro osoby se SP. Zvláštní pozornost je věnována zvýšení přístupnosti vzdělání a snížení žáků předčasně ukončujících vzdělávání pro neúspěch (drop out). Je podporován například systém asistentů pro

osoby s výukovými obtížemi (vývojové poruchy učení, chování), se SP, specializované programy pro podporu vzdělávání romských žáků. Děti se SP a jejich rodiny mají možnost z nabízených programů zvolit dle nich nejvhodnější pro jejich optimální vývoj. Důraz je kladen na integraci.

Modifikované programy a programy pro oblasti etnický a lingvistický smíšené

Ve Slovinsku se za etnický smíšené oblasti považují oblasti, kde žijí mimo obyvatele slovinského původu minority Italů a Maďarů. V těchto oblastech probíhají stejné reformní akce, v oblasti Prekmurje (bilingvní předškolní základní a střední školy s výukou ve Slovinštině a Maďarštině), v oblasti Istra (bilingvní předškolní základní a střední školy s výukou ve Slovinštině a Italštině).

Modifikované programy pro romské žáky

Pro zvýšení úspěšnosti vzdělávání žáků romského etnika Ministerstvo vzdělávání, vědy a sportu přispívá na přídatné období práce s těmito žáky v menších skupinách a také žáci mohou navštěvovat doplňkovou mimoškolní (po školní) výuku. Také je dotováno vydávání doplňkových učebnic a pracovních sešitů a do škol, kde je až polovina žáků romského etnika se přispívá více peněz na doplňkové aktivity a mimoškolní činnost. Některé romské děti navštěvují specializované třídy pro Romy, ale většina romských dětí je integrována v běžných třídách.

Po zavedení těchto výše zmíněných pravidel byla v roce 2004 provedena studie úspěšnosti programů, s pomocí Romské asociace, výsledky studie nebyly právě povzbudivé a tak byl s pomocí zmíněné Romské asociace vytvořen nový strategický plán, s těmito doporučeními:

- Raná inkluze do vzdělávacího systému – doporučení navštěvovat předškolní vzdělávání alespoň dva roky před nástupem do 1. třídy (od 4 let) – pomoc v učení se slovinského jazyka (i zachování romského) a zdokonalení se v zákonitostech institucionalizované výchovy.
- Romští asistenti: pomoc při obcházení emočních a jazykových bariér – most mezi předškolním a školním vzděláváním a romskou komunitou.
- Reálné uzpůsobení programů: zavedení romského jazyka jako volitelného předmětu do ZŠ, rozšířená výuka Slovinštiny, vydání sylabů a učebnic s informacemi o romské historii, kultuře a identitě.
- Doplňkové tréninkové programy pro učitele, zaměstnance.
- Pokračování ve finanční pomoci a asistenci Ministerstva.
- Nesegregovat a nevytvářet samostatné třídy pro romské etnikum.
- Různé formy asistence při studiu.
- Budování důvěry a odstraňování předsudků (spolupráce s rodiči).
- Romské děti, jako etnická skupina nejsou děti se SP (žáci s nízkými akademickými výsledky, které vycházejí z nedostatečných znalostí jazyka a specifik romské kultury by neměly být základem pro umístování těchto žáků do škol pro děti s nižším intelektem apod.).
- Vzdělávání dospělých: součástí Programu Národní vzdělávání dospělých do roku 2010 – u romského etnika: zvýšení vzdělanostní úrovně, rozvoj pracovního trhu; poradenská centra, ustanovení funkce romských koordinátorů apod.

Vzdělávání pro osoby se speciálními potřebami (SP)

- a) Práce s talentovanými žáky ve vzdělávacím systému
- b) Práce s žáky s vývojovými poruchami učení a chování
- c) Práce s mládeží a dospělými se SP

ad a) Podpora vyhledávání talentovaných dětí (multidisciplinární spolupráce: rodiče, učitelé, odborníci a organizace různých forem práce s těmito žáky:

- rozšiřování a prohlubování základních znalostí
- akcelerace učebního procesu

- rozvoj kreativity
- učení pomocí kooperace
- podpora individuality, osobnosti, možnosti svobodné volby apod.
- pomoc při problémech se socializací vzhledem k jejich speciálním potřebám a zájmům

ad b) Školám je doporučeno používat adekvátní metody a doplňkové formy práce s žáky s vývojovými poruchami učení a chování; podporovat různé formy individuální či skupinové asistence s poradci, rodiči a specializovanými odborníky. Tyto děti navštěvují stejné školy jako jejich vrstevníci a nepatří do kategorie dětí se SP, které potřebují umístění do speciálních zařízení.

ad c) Na rozdíl od předreformní situace, kdy speciální školství fungovalo jako oddělený paralelní systém, edukační reforma ukotvila tento typ vzdělávání do hlavního proudu vzdělávání (tzv. mainstream education). Nová školská legislativa zlepšuje možnosti vzdělávání dětí se SP, jejich integraci, je-li jejich mentální a fyzická kondice na té úrovni, aby dosáhly minimální vědomostní normy v individuálních programech s podporou a pomocí. Dospělí se SP mají právo participovat na všech programech výše zmíněných, v rámci vzdělávání dospělých. Mimo tyto programy je organizováno množství další asistence a podpůrných programů. Osoby se SP mají možnost volby z více způsobů studijních programů a navíc mají právo na individuální vzdělávací plán.

Oblasti zvýšeného zájmu ve vzdělávání:

Šest oblastí (počítačová gramotnost, výuka cizích jazyků, **tělesná výchova**, zdraví a bezpečné školní prostředí, hudební výchova, výchova „trvale udržitelného vývoje“ (environmentální výchova).

Vzdělávání odborníků v oblasti volnočasových aktivit pro osoby se speciálními potřebami

Ve Slovinsku jsou tři University a 10 nestátních vyšších vzdělávacích institucí a několik soukromých. Největší univerzita ve Slovinsku Univerzita v Ljubljani, byla založena v roce 1919, jako první a pro následujících 50 let jediná slovinská univerzita. Před 30. lety pak byla založena Univerzita v Mariboru a v roce 2003 Univerzita Primorska. Na univerzitách je si možno volit studijní obory v denním nebo dálkovém (kombinovaném) studiu. Od akademického roku 2005/06 je možno některé programy studovat překreditované ve verzi dle Boloňské dohody, tzn. 3-4 roky pro bakalářské a 2 roky následně magisterské studium. Za postgraduální studium je považováno studium Mgr., specializace či Ph.D. program.

11.2 Univerza v Ljubljani (Univerzita v Ljubljani)

Fakulty a studijní obory týkající se problematiky vzdělávání odborníků v oblasti volnočasových aktivit pro osoby se SP:

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za šport (Sportovní fakulta)

Struktura Mgr. studia (podiplomskega študija) – Kineziologie

(Kineziologija)

PODIPLLOMSKI PROGRAM 4 LETA	2 leti – 300 ur	DOKTORSKI ŠTUDIJ	INDIVIDUALNO RAZISKOVALNO DELO – 300 ur (150 KT) (doktorsko delo)	2 leti – 300 ur	PODIPLLOMSKI PROGRAM 5 LET	
	X		INDIVIDUALNO RAZISKOVALNO DELO – 150 ur (30KT) (magistrsko delo)	33,3 %		1 leto – 150 ur
	2 leti – 300 ur	MAGISTRSKI ŠTUDIJ	IZBRANI PREDMET NA SMERI – 60 ur (25 KT) - predavanja in seminarji	13,3 %		2 leti – 300 ur
SKUPNI PREDMETI – 240 ur (65 KT) - predavanja in seminarji			53,4 %			

Studijni obor **Aplikovaná kineziologie (Aplikativna kineziologija)** – specializace:

- Didaktika sportovní výchovy (didaktika športne vzgoje)
- Sportovní rekreace (športna rekreacija)
- Sportovní trenérství (športno treniranje)

Vyučované předměty s tematikou **volnočasové** pohybové aktivity nebo speciální pedagogika:

- Sportovní rekreace jako speciální kineziologická disciplína v prevenci chronických chorob
- Sportovní rekreace jako speciální kineziologická disciplína v období 3. věku (seniorský věk)

Pedagoška Fakulteta (Pedagogická fakulta)

Bakalářské studium – specializace, diplomské studium

Studijni obor: Speciálně-rehabilitační pedagogika (Specialna in rehabilitacijska pedagogika) a Předškolní výchova (Predšolska vzgoja)

Visoka šola za zdravstvo (Vyšší zdravotnická škola)

Bakalářské studium – specializace, diplomské studium

Studijni obor: Pracovní terapie (Delovna terapija) a Ošetřovatelství (Zdrastvena nega)

11.3 Univerza v Mariboru (Univerzita Maribor)

<http://www.uni-mb.si/>

Fakulty a studijni obory týkající se problematiky vzdělávání odborníků v oblasti volnočasových aktivit pro osoby se SP:

Pedagoška fakulteta - PEF (Pedagogická fakulta)

Vysokoškolské vzdělání Bc. – akademický studijní program, jednooborové studium

- Učitelství 1. stupně

Vysokoškolské vzdělání Bc. – neakademický profesně orientovaný studijní program

- Predškolska vzgoja (Předškolní výchova)
- Trenérství v různých sportovních odvětvích (trenér izbrane športne panoge)

Vysokoškolské vzdělání Mgr.

- Učitelství 1. stupně

Visoka zdravstvena šola - VZŠ (Vyšší zdravotnická škola)

- Gerontologická zdravotní péče
- Komunitní zdravotní péče – ošetrovatelství (Zdrastvena nega)

11.4 Univerza na Primorskem (Univerzita Promorska)

Pedagoška fakulteta Koper

Studijní obory týkající se problematiky vzdělávání odborníků v oblasti volnočasových aktivit pro osoby se SP:

Vysokoškolské vzdělání Bc. – jednooborové studium

- Predškolska vzgoja (Předškolní výchova)

Povinné předměty:

- Speciální pedagogika (specialna pedagogika)
- Zdravotní výchova (Zdrastvena vzgoja)
- Metodika TV (Metodika gibalno/športne vzgoje)

Výběrové předměty:

- Metodika TV (Metodika gibalno/športne vzgoje)
- Speciální pedagogika (specialna pedagogika)
- Rekreatologie (Športce vzgoje – rekreacija)

Univerza na Primorskem
PEDAGOŠKA FAKULTETA KOPER
Università del Litorale
FACOLTÀ DI STUDI EDUCATIVI DI CAPODISTRIA
University of Primorska
FACULTY OF EDUCATION KOPER

Visoka šola za zdravstvo Izola (Vyšší zdravotnická škola Izola)

- Ošetrovatelství (Zdrastvena nega)

11.5 Mezinárodní aktivity – dvě univerzity začleněny do programu CEEPUS CZ-59 (Central European Exchange Programme for University Studies)

V síti CEEPUS zaměřené na APA (aplikované pohybové aktivity) se nacházejí i dvě slovinské Univerzity a nabízejí studijní předměty s tematikou pohybových aktivit pro osoby s postižením. Jsou to:

1) Pedagogická fakulta, Univerzita v Ljubljani (<http://www.sp.uni-lj.si/mednarodno.asp>)

Nabízí studentům CEEPUS:

- a) Plavání pro osoby s různým postižením - Halliwickova metoda plavání (2 Kr)
- b) Aplikované volnočasové aktivity pro děti (1 Kr)
- c) Volejbal vsedě (2 Kr)

2) Pedagogická fakulta, Univerzita Primorska, Koper (<http://www.pef.upr.si>)

Nabízí studentům CEEPUS:

- a) APA aktivity v předškolním věku
 - b) Raná sportovní intervence a motorický vývoj
 - c) Děti se sluchovým postižením a sport
 - d) Atletický program pro děti s různým postižením
 - e) Výběrové: vodní aktivity
- Vše za 1 Kr

11.6 Vzdělávání odborníků v oblasti senioři a pohybové aktivity

Tato kapitola je zpracována za podpory projektu EU THENAPA II (ref. No. 114024-CP-1-2004-1-BE-Erasmus-TN), ve kterém zástupci jednotlivých evropských zemí shromažďovali informace na zadané téma. Ze tří Univerzit, které se ve Slovinsku nacházejí (Universita Ljubljana, Universita Maribor a Universita Koper), pouze Universita v Ljubljana nabízí studia vztahující se k pohybovým aktivitám seniorů. Program Stárnutí a PA je zahrnut v programech dvou fakult univerzity: Fakulty sportu a Vysoká škola (Vyšší odborná škola zdravotní péče) - College of Health Care. Lékařská fakulta nereagovala na internetový dotaz, na webových stránkách fakulty jsem nenalezla odkaz s podobnou problematikou.

Fakulta sportu nabízí program Tělesná výchova (Physical education). Nenabízí samostatný program či studijní předmět zaměřený pouze na PA seniorů, spíše je tato problematika zahrnuta v různých předmětech na úrovni bakalářského (Bc.) studia. Na úrovni studia magisterského tento předmět zahrnut není. APA (aplikované pohybové aktivity) pro seniory s postižením se nevyučují. Obecně je pro studenty dostupné jen malé množství informací o PA v seniorském věku:

- Cvičení ve vodě pro seniory (10 hod modul v předmětu Plavání)
- Silový a kondiční trénink (2 hod modul pro silový trénink seniorů)
- Stolní tenis, Tanec, Nordic walking (informace a prezentace jako činnosti vhodné pro volný čas a jako rehabilitační sportovní aktivita seniorů).

College of Health Care. Zde je hlavní předmět zabývající se problematikou PA a seniorů je *Vnitřní onemocnění a gerontologie* (150 hod; z toho 10 hod přednášky a 25 hod praxe v gerontologii). Specifika starší populace jsou zmíněna i v dalších předmětech: Kinezioterapie, Diagnostické metody ve fyzioterapii, Neurofyzioterapie, Psychologie, Ortopedie a Kardiorespirační fyzioterapie.

Řešené projekty ve vztahu k seniorům a PA

- Prevence pádů seniorů
- Hodnocení fyzické kondice seniorů
- Holistický přístup k léčbě seniorů.

Národní politika v oblasti PA, postižení a stárnutí ve Slovinsku

- Ministerstvo zdravotnictví zaštiťuje program CINDI (Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme; pod patronací Světové zdravotnické organizace - WHO), který včleňuje program HEPA (health enhancing physical activity), ve kterém jsou dvě, pro naši problematiku významné komise:
- HEPA pro seniory
- HEPA pro osoby se speciálními potřebami (APA)

HEPA pro seniory připravuje teoretické modely zahrnující strategické cíle, základní úkoly (zahrnující úkol vytvořit národní výbor s cílem připravit programy pro PA seniorů), definované oblasti aktivity a klíčové řídicí články pro dané aktivity. Bohužel zde zatím neprobíhá systematická aktivita, vyjma základní struktury formulované jako Národní strategie HEPA – Pohyb pro zdraví. Předložení národní strategie HEPA se předpokládá v blízké budoucnosti.

- *National institute of public health (Národní institut veřejného zdraví)* řídí další aktivity, jako přípravu a tisk brožur o zdravém životním stylu, organizuje dny zdraví a aktivního životního stylu apod. vztahující se k propagaci zdraví, zahrnující PA. (http://www.sigov.si/ivz/an_osebna/Frames.htm)
- *National Olympic committee (Národní olympijský výbor)* zaštiťuje Výbor (Komisi) sportu pro všechny, se dvěma podkomisemi:

Subkomise pro sport seniorů

Cílem je analyzovat PA seniorů a připravit základ pro inkluzi co největšího množství seniorů do různých sportovních aktivit. Jedná se o přípravu programů pravidelného cvičení

v různém prostředí, propagaci cvičení a zdravého životního stylu, vzdělávání odborníků apod. Tyto aktivity jsou však zatím pouze v počátcích.

Subkomise sportu osob s postižením

Subkomise je odpovědná především za organizaci participace na Paralympiádách, Speciálních olympiádách apod. Koordinuje na národní úrovni aktivity všech národních asociací postižených, bez specifické podpory seniorů (<http://www.olympic.si/>; ve slovinském jazyce).

- ***Federace asociací penzistů Slovinska (Federation of pensioners' associations of Slovenia)***

Slovinsko má okolo 460 lokálních asociací důchodců (penzistů), které Federace sdružuje na regionální a národní úrovni. Všechny organizace obsahují i sekci sportovní. Závody jsou organizovány většinou na regionální úrovni, běžné pravidelné PA také (většinou fitness, vysokohorská turistika, turistika, chůze, kuželky, bowling apod. Dle statistik 20-30% členů participuje ve sportovních aktivitách. Kvalifikovaní odborníci nejsou do organizace těchto aktivit zahrnuti, bývalí sportovci, nyní důchodci, mají tyto aktivity na starosti. (Webové stránky mají pouze některé lokální asociace)

- ***Národní asociace postižených***

Asociace sportů pro postižené je zodpovědná za soutěžní provozování sportu na mezinárodní úrovni (<http://www.zsis-zveza.si/>).

Žádná z národních sportovních asociací neorganizuje PA specificky pro seniory, přestože mnoho participantů v těchto aktivitách je starších 50ti let a v mnoha případech lidé nad 50 let prezentují většinu aktivních v těchto cvičebních sportovních programech.

Národní asociace většinou mají na starosti soutěže, pravidelné PA různého charakteru jsou organizovány v lokálních klubech. Proto aktuální nabídka klubů závisí na jednotlivých oblastech a často se velmi liší. Některé organizace nezajišťují pro své členy žádné PA. Některé sporty se nekonají pravidelně, ale pouze jako příležitostné soutěže a klání.

Kvalifikovaní odborníci nejsou pravidelně zapojeni do vedení sportovní praxe. Většinou tyto aktivity vedou lidé bez sportovní kvalifikace, bývalí sportovci apod. Sportuje asi 10-20% členů a většina aktivit probíhá 1x týdně.

Seznam federací (mají webové stránky ve slovinském jazyce a většinou nezahrnují specifické sportovní informace, pouze informují o soutěžích):

Federation of the blind and partially sighted association of Slovenia - organizuje vysokohorskou turistiku, goal-ball, show-dawn, tandem cyklistiku, zahradní kuželky apod. Do určité míry jsou ve cvičebním programu zahrnuti kvalifikovaní odborníci při vedení.

Federation of the deaf and hard of hearing association of Slovenia - programy jako tenis, cyklistika, sálový fotbal, vysokohorská turistika, turistika, rybaření, basketball, kuželky apod.

Muscular dystrophy association of Slovenia - organizuje programy podpory zdraví ve svých vlastních zařízeních. PA zahrnují plavání, šachy, hokej na elektrických vozících (floorball) apod.

Union of the paraplegics of Slovenia - organizuje krátké a dlouhé závodní jízdy vozíčkářů, dechová cvičení, cvičení pro ramenní klouby, míčové hry (basketball), plavání, stolní tenis apod.

Multiple sclerosis association of Slovenia - šipky, plavání, bowling, střelba ze vzduchové pistole, šachy apod. Kvalifikovaní odborníci neparticipují na vedení aktivit.

Federation of mental handicapped persons association of Slovenia - atletika, plavání, lyžování, basketball, fotbal, tanec apod. Kvalifikovaní odborníci neparticipují na vedení aktivit.

Federation of the disabled workers association of Slovenia - šachy, střelba, rybaření, stolní tenis, bowling, kuželky a šipky. Kvalifikovaní odborníci neparticipují na vedení aktivit.

Cerebral palsy association of Slovenia - hypoterapie, terapeutické ježdění, plavání, lyžování, lezení apod., bowling, kuželky, střelba, šachy, šipky, aktivity ve vodním prostředí, turistika apod. Průměrný věk členů je v současnosti 76 let, 75 % členů (7950 celkem) participuje v některé ze sportovních aktivit. Kvalifikovaní odborníci participují na vedení aktivit!

The laringectomees association of Slovenia - chůze, plavání bowling.

Slovenian Ostomy association ILCO - kuželky, plavání, střelba, stolní tenis, turistika, šachy apod.

Ankylosing spondylitis association of Slovenia - plavání, rytmická gymnastika, turistika, tanec, běžecké lyžování, šachy. Kvalifikovaní odborníci participují na vedení aktivit.

Association of paralysed of Slovenia - basketbal na vozíku, šachy, rybaření, lyžování, volejbal vsedě, stolní tenis, plavání. Kvalifikovaní odborníci neparticipují na vedení aktivit.

Závěr

Dle výše zmíněných informací lze shrnout, že vzdělávací systém ve Slovinsku, jeho úroveň a řešené současné problémy (speciálně v oblasti výchovy a vzdělávání žáků či osob se speciálními potřebami) se velmi podobají situaci v naší republice. Je preferována integrace (mainstreaming) dětí s postižením do škol na straně jedné a na straně druhé probíhá reorganizace a restrukturalizace vzdělávání speciálního.

Vzdělávání odborníků v oblasti volnočasových aktivit pro osoby se SP není nikde ve Slovinsku řešeno globálně, tzn. nikde neexistuje studijní obor či specializace zabývající se touto problematikou. Lze najít studijní obory specializované na volnočasové pohybové aktivity obecně (obor podobný českému Rekreeologie), dále studijní obory charakterizované jako speciálně-pedagogické.

Obecně lze najít v některých výše zmíněných studijních oborech jednotlivé předměty s kombinací tematiky rekreace v TV, pohybových aktivit předškolního věku a seniorů, speciální pedagogika, ošetřovatelství apod.

Při vysvětlení záměru vytvořit modul (specializaci) Pracovník pohybových volnočasových aktivit pro osoby se specifickými potřebami jsme se setkali s velkým zájmem a vyjádření potřebnosti dané kombinace.

12 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Srbsku

12.1 Univerzita v NIŠ – Srbsko

- je partnerem vzdělávací sítě CEEPUS 59 – ATV,
- intenzivně obnovuje svůj bývalý intelektuální potenciál,
- kontaktní osoba prof. Růžena Popović.

Univerzita v Niš má obdobnou strukturu a vzdělávací záměry jako FTK UP (klasické učitelství TV, fyzioterapie, obory orientované na rozvoj volnočasových aktivit a ATV/APA. V současné době intenzivně restrukturuje veškerou dokumentaci dle Boloňských dohod, tj. strukturované studium Bc. – Mgr. a užívání kreditů. Materiál, odsouhlasený akreditační komisí v Srbsku v listopadu 2006, bude využíván ke studiu od 1. 9. 2007. Analýza materiálu, ve spolupráci v konzultacích s prof. Popović je obsahem tohoto textu. Prezentovány jsou předměty, relevantní řešenému projektu ESF.

12.2 Undergraduate program – Bc.

Název: Recreation instruktör

<i>Disciplíny – povinné</i>	<i>sem.</i>	<i>hod.zátěže</i>	<i>Crp</i>
Corrective gymnastics	III.	130	5
Tudory of Recreation	IV.	220	9
Didactics of Recreation	V.	225	12
Sports and Sport Games in Rec.	V.	215	9
<i>Disciplíny- volitelné</i>	<i>sem.</i>	<i>hod.zátěže</i>	<i>Crp</i>
Different Games	IV-VI.	minimálně	6
Rhythmic & Dance therapy		60	30
Adapted Physical Activities		60	30
Recreation of Special Needs Persóna	VI	150	6
Professional Practice	VI		6 povinných, možné vybrat zaměření na osoby s postižením

Závěr

Univerzita v NIŠ prezentuje velmi dobrý pokus o modernizaci univerzitního kurrikula. Na úrovni Bc. vnímá potřebu odborníků pro rozvoj volnočasových aktivit, což je nejen trendem Evropským, ale nutností v poválečném Srbsku. Záměrem je prevence patologických jevů, výchova k toleranci, pomoc osobám s postižením k zvládnání samostatného života. Předložené kurrikulum neřeší zadanou specializaci projektu ESF „speciální pedagog volného času – Mgr.“, ovšem dává možnost profesní specializace ve volitelných předmětech. Toto je zřejmě adekvátní současné kulturně-ekonomické situaci, prioritám v profesním uplatnění, ale i počtu obyvatel dané země a okamžitému vstupu do praxe (Bc).

Celkově program hodnotím velmi dobře, je možné využití v kooperaci mezi oběma univerzitami.

13 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti volnočasových aktivit osob se speciálními potřebami v Turecku

13.1 Akdeniz Üniversitesi (Akdenizská univerzita)

Škola tělesné výchovy a sportu – cílem fakulty je poskytnout kvalitní vzdělání studentům oboru:

- učitelství tělesné výchovy
- sportovní management
- coaching education

Seznam kateder

- coaching education, sportovní management, učitelství tělesné výchovy
- sportovní management coaching education, učitelství tělesné výchovy
- coaching education, učitelství tělesné výchovy

Pedagogická dokumentace

Coaching education

- Prevention and rehabilitation I-II
- Adapted Physical Education I-II
- Recreation I-II
- Sports and communication
- Applied branch courses
- Animation

Sportovní management

- Adapted Physical Education I-II
- Recreation I-II
- Animation

Učitelství tělesné výchovy

- Adapted Physical Education I-II
- délka studia: 4 roky

Profil absolventa: absolventi jsou schopni práce v oboru učitelství na všech stupních, trenérství; ve sféře sportovního managementu; coachování; a turizmu.

Zájem o obor: zájem o obory převyšuje počet přijímaných studentů do oborů (20-40 přijímaných na obor).

Uplatnění: školství, trenérství, turizmus.

Studijní literatura: dostupná v celouniverzitní knihovně, omezená.

**School of Physical Education and Sports
Akdeniz Üniversitesi**

**DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
EDUCATION
Physical Education Master's Program**

61501517 *Physical Education And Sport Children
With Mental Retard (2 2 3) 2+2+2+0+2 (5)*

Causes and prevention of disability
Principles and structural organization in Special Education
Educational and psychological classification of mental retardation
Characteristics of motor development of children with mental retardation
Evaluation of motor development of children with mental retardation
Individual physical education program
Individual physical education program
Evaluation of physical and motor fitness of children with mental retardation
Examination
Perceptual motor development program for children with mental retardation
Sports organization for children with mental retardation
Basketball for children with mental retardation
Artistic gymnastic for children with mental retardation
Samples of activities for mental retarded children
Research related with physical activity and sport in children with mental retardation
Research related with physical activity and sport in children with mental retardation

Závěr

Analýza a komparace obsahů obdobných studijních modulů na vysokých školách v zemích Evropské unie byla primárním výstupem, který by měl poskytnout potřebné informace nutné ke zpracování curricula modulu v systému studijních programů české vysoké školy. Kompatibilitnost programu s programy vysokých škol v zemích EU byla základní podmínka výstupu projektu, proto byla analýza na vybraných vysokých školách provedena.

Ke zjištění ukazatelů, které napomohou tvorbě programu využíval řešitelský tým řadu metod, které byly modifikovány podle podmínek a specifík jednotlivých států a vysokých škol. Vycházelo se ze základního kritéria tří prvků odpovídajících spojení tělesné výchovy, speciální pedagogiky a volnočasových aktivit.

Zjištěné výsledky na vysokých školách ve státech EU sebou přinesly řadu poznatků, které řešitelský tým ve své další práci na projektu plně využije. I přes rozdílnost pojetí námi sledovaných ukazatelů, můžeme najít celou řadu shod. Především jde o vztah mezi dvěma ukazateli představovanými buď vztahem tělesná výchova a speciální pedagogika, nebo tělesná výchova a volnočasové aktivity. Především u komparace tělesné výchovy a aktivit ve volném čase jsme mohli nalézt inspirující obsahy a nové kategorie.

Jednoznačná shoda ve všech námi sledovaných státech však byla v absenci programu obsahujícího všechny sledované prvky. Nemůžeme tvrdit, že tato situace je ve všech státech EU, protože naše šetření všechny státy neobsáhlo, ale počet sledovaných vysokých škol nás opravňuje k závěru, že program, který bude vzdělávat pedagogické pracovníky se zaměřením na volnočasové tělovýchovné aktivity osob se speciálními potřebami není vymezen. Toto zjištění je pro tým na jedné straně signifikantní v oprávněnosti vytyčeného cíle projektu, na druhé straně je však velmi obtížným úkolem, protože není vzor, který by mohl týmu sloužit jako příklad.